

Czarne zniwa - str. 6

● Echo Tygodnia w Skandynawii - str. 2

Niezależny
magazyn
dla każdego

ECHO TYGODNIA

Cena \$ 1.00

Nr 203 Toronto 4 - 10 września 1986

SZEŚĆ LAT SOLIDARNOŚCI

31 sierpnia, niedziela Społeczeństwo polskie uroczysto obchodziło 6 rocznicę podpisania Porozumien Gdanskich

W wielu miastach, w kościołach, odbyły się nabożeństwa

Gdansk

Przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa uczestniczył w mszy w kościele św. Brygidy w Gdanku. Na nabożeństwo przyszło około 7 tys. wiernych.

Odczytano list pasterski biskupa Tadeusza Goclewskiego, w którym ordynariusz gdanski wezwał władze do respektowania porozumien z Gdanska, Szczecina i Jastrzębia i zwrócił uwagę na potrzebę szanowania praw człowieka.

Ks. prałat Henryk Jankowski oświadczył, że dzień dzisiejszy jest świętem całego narodu i jednocześnie zapelował do wiernych, aby po nabożeństwie rozeszli się do domów.

Przed nabożeństwem Lech Wałęsa i Bogdan Lis złożyli wianki kwiatów pod pomnikiem stoczniovcow koź pols w Gdanku 1970

Wałęsa powiedział, że Solidarność pragnie, by obchody rocznicowe miały charakter pokojowy.

Korespondenci zachodni podają, że ulice Gdanska były patrolowane przez liczne oddziały milicji.

Warszawa

W Warszawie, w kościele św. Stanisława Kostki w nabożeństwie wzięło udział ok. 12 tys. wiernych. W ogłoszonej homilii proboszcz parafii ks. Teofil Bogucki powiedział, że władze mówiąc o niestnieniu Solidarności same nie wierzą własnym słowom.

"Czym tłumaczyć fakt" - mówił sędziwy proboszcz - "że władze mobilizują kordony milicji do obstawienia kościoła? Tym właśnie, że Solidarność żyje".

Ks. Bogucki wezwał władze do uwolnienia wszystkich więźniów sumienia.

Wrocław

We Wrocławiu milicja zatrzymała co najmniej 170 działaczy i sympatyków Solidarności. Działacz wrocławskiej Solidarności Józef Piniór ujawnił korespondentom zachodnim, że otrzymał listę ze 150 nazwiskami osób zatrzymanych.

Wielu zatrzymanych wypuszczono w niedzielę, już po kilku godzinach, spisując ich tożsamość. Innych wypuszczono dopiero w poniedziałek.

Piniór powiedział: "Sądzymy, że władze obawiają się obchodów religijnych i za wszelką cenę starają się stworzyć psychozę strachu. Stąd ten pokaz siły".

Sam Piniór był zatrzymany w sobotę, wraz z 20 innymi działaczami Solidarności.

Nie ma jeszcze wiadomości o losie 3 działaczy Solidarności zatrzymanych w Bielsku-Białej. Dwaj z nich to Janusz Bargiel i Piotr Wojciechowski.

Szczecin

W Szczecinie w miejscowej katedrze, jak co roku, biskup szczeciński odprawił uroczystą mszę św. W południe ordynariusz szczeciński bp Kazimierz Majdanski udał się do bramy głównej stoczni, gdzie znajduje się krzyż wzniesiony w czasie strajku i tablica ku czci poległych w roku 1970. Z udziałem wielu wiernych modlono się za ojczyznę i za żywych i umarłych stoczniovcow i wszystkich ludzi pracy.

Po południu bp Majdanski, były więzien hitlerowskich obozów koncentracyjnych, odprawił w obecności duchowienstwa i wielu wiernych pontyfikalną mszę św. o Maksymilianie Marii Kolbe, w 45 rocznicę jego mę-

czenskiej śmierci. Kazanie wygłosił na temat "Zadane dobro nie idzie na marne" - "Także wysiłek podjęty w sierpniu 80 roku nie poszedł na marne. Im więcej jest zła w świecie, tym gorliwiej czynmy dobro, w imię zasady - zło dobrem zwycięża".

Biskup szczeciński mówił dalej: "Wołamy o wolność i pragniemy wolności. Spójrzmy, czy w rodzinach naszych jesteśmy wolni od pijanstwa, od oglądania okropnych programów telewizyjnych. Taka będzie wolność ojczyzny, jaka będzie w naszych domach".

Na zakończenie bp Majdanski odczytał fragment listu otwartego od Mariana Jurczyka, sygnatariusza Porozumien Sierpniowych. Jurczyk wzywa do dialogu i porozumien, podkreśla prawa polskich robotników.

Krakow - Nowa Huta

W Nowej Hucie, po nabożeństwie w tamtejszym kościele około tysiąca sympatyków Solidarności uformowało pochod. Wznoszono hasła na rzecz niezależnego związku zawodowego i jego przywódców.

Dokończenie str. 4

Ojciec Święty Jan Paweł II, w rocznicę wybuchu II Wojny Światowej stwierdził, że Polska uległa przemocy ze wschodu i zachodu, lecz odniosła moralne zwycięstwo, jako pierwszy kraj który zaprotestował przeciw zburzeniu międzynarodowego ładu.

NOWA TRASA UCHODŹCZA

29 SIERPNIĄ W Madrycie zwrócił się o azyl polityczny piętnastoro obywateli polskich, którzy przylecieli samolotem z Belgradu. Są wśród nich cztery małżeństwa z dziećmi.

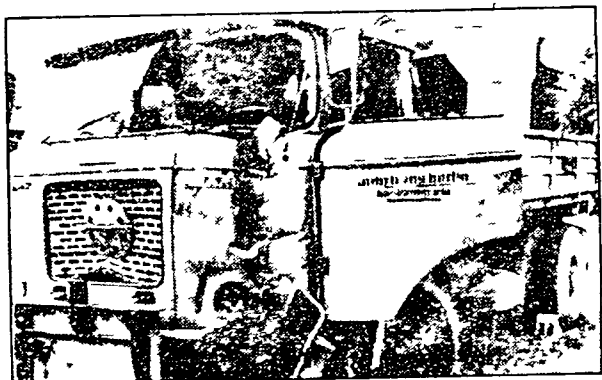
Polacy zostali otoczeni opieką przez pracowników Czerwonego Krzyża.

W ubiegłym tygodniu tą samą drogą, z Jugosławii do Hiszpanii, przybyły samolotem trzy małżeństwa polskie z szczęśliwym dzieckiem. Polacy ci również wystąpili o azyl polityczny w Hiszpanii.

31 sierpnia Bogdan Lis (z lewej) i Lech Wałęsa złożyli kwiaty pod pomnikiem stoczniovcow w Gdanku

BRAWUROWA UCIECZKA

32-letni mieszkaniec Berlina Wschodniego (na zdjęciu u góry) w dniu 29 sierpnia przebił się przez mur berliński 7,5 tonową ciężarówką wyładowaną zwirem, w jednym z najmocniej strzeżonych i obwarowanych punktów Checkpoint Charlie. W szoferce znajdowała się jego 26-letnia przyjaciółka z 8-miesięcznym niemowlęciem. Straznicy w NRD ostrzelali ciężarówkę, która rozbiła kilka barier na punkcie kontrolnym, następnie wyrwała częściowo stalową bramę z betonowego fundamentu.

Ruszyło się w Solidarności za granicą. Na spotkaniach w Szwecji i w Kitchener w Kanadzie opracowano nowe formy pomocy dla kraju. Szczegóły - str. 8

FINLANDYZACJA ZDARZY

31 sierpnia zmarł w Helsinkach były wieloletni prezydent Finlandii Urho Kekkonen. Fotel prezydenta objął po raz pierwszy w 1956 roku, a wybrany jeszcze po tym trzykrotnie, pełnił funkcję prezydenta nieprzerwanie do roku 1981 kiedy zrezygnował ze stanowiska na trzy lata przed upływem kadencji ze względu na zły stan zdrowia. W Finlandii uchodzi on - pominiawszy wielkiego, nie mającego sobie równych Mannerheima - za jednego z narodowych bohaterów. Uważa się, że jest jego niewątpliwą zasługą zachowanie i ugruntowanie Finlandii jako państwa zachodniej demokracji i państwa kapitalistycznego z jednoczesnym dopracowaniem się poprawnych stosunków ze swym potężnym sąsiadem komunistycznym Związkiem Sowieckim, poprawnych tzn. takich, w których Finlandia ze względu na dyktat ZSSR nie ma suwerennej polityki zagranicznej, ale zarazem ma sowiecką obietnicę nie mieszania się w jej sprawy wewnętrzne oraz nierozstrzygnięcia spraw spornych z odwołaniem się do interwencji zbrojnej. Cała ta sytuacja opisywana skrótem jako "finlandyzacja" nie wygląda różowo z wielu punktów widzenia, ale jak utrzymują Finowie znajdują się oni w sytuacji wyjątkowej, w sytuacji, w której by zachować część wolności, by nie stracić jej zupełnie trzeba iść na kompromisy, nawet upokarzające narodową dumę.

Krotki rys z historii Finlandii wiele wyjaśnia. Od XII wieku od roku 1809 Finlandia była częścią Szwecji (do dzisiaj język szwedzki jest obok fińskiego jednym z języków oficjalnych). W roku 1809 Finlandia po rozmowach Napoleon-Aleksander I stała się przymusowo częścią imperium rosyjskiego jako wielkie księstwo fińskie. Do dzisiaj można oglądać na placu przed Katedrą z połowy XIX wieku pomnik cara Mikołaja II, a Muzeum Narodowe w Helsinkach obwieszane jest

wielkimi portretami wszystkich carów rosyjskich poczynając od Aleksandra I. Wykorzystując sytuację powstałą po rewolucji bolszewickiej Finlandia ogłosiła swą niepodległość w dniu 6 grudnia 1917 roku. Bolszewicy fińscy z pomocą wojsk sowieckich próbowali przekształcić Finlandię w państwo komunistyczne, ale fińscy Biali pod dowództwem przybyłego z Rosji generała Carla Mannerheima wygrali w okresie styczeń-kwiecień 1918 roku wojnę domową, przepędzając po krwawych walkach komunistów. Odtąd miała się odznaczyć kluczowa rola Mannerheima - byłego oficera carskiego odznaczonego w wojnie japońsko-rosyjskiej i w I wojnie światowej - w utrzymaniu przez Finlandię niepodległości. W 1919 roku Finlandia stała się neutralną republiką, przyjmując konstytucję obowiązującą do dzisiaj. ZSSR uznał Finlandię w październiku 1920 roku. Przez ponad dwie dekady Finlandia cieszyła się pełną niepodległością. W 1938 roku ZSSR nieoficjalnie zwrócił się do rządu fińskiego z propozycją wymiany terytoriów. Rząd fiński odmówił. Presja ze strony sowieckiej rosła. Wysłano więc jesienią 1939 roku delegację do Moskwy, która w trakcie rozmów ze Stalinem i Mołotowem dowiedziała się, że ZSSR pragnie otrzymać ze strony Finlandii terytoria uważane przez siebie za strategiczne oddając w zamian dwukrotnie większe terytoria niestrategiczne wzdłuż granicy sowiecko-fińskiej. Finowie odmówili i następnymi rozmowami, w których Sowietci stawali się coraz bardziej agresywni i mniej szczerzy również nie spotkały się z ich zrozumieniem. 26 listopada 1939 roku sowiecki minister spraw zagranicznych W. Mołotow oskarżył Finlandię o ostrzelanie terytorium sowieckiego (jest pewne od lat, że była to prowokacja), 29 listopada ZSSR zerwał stosunki dyplomatyczne z Finlandią, a 30 listopada bez oficjalnego wypowiedzenia

wojny nastąpiło bombardowanie Helsinek wraz z przekroczeniem przez wojska sowieckie granicy fińskiej w kilku miejscach. General Mannerheim jeszcze w trakcie rozmów delegacji fińskiej z sowiecką nad rozszczeniami terytorialnymi ZSSR opowiadał się za ustępstwem, obecnie jednak bez wahan wziął na siebie rolę głównodowodzącego armii fińskiej. W pierwszym miesiącu tej 105-dniowej wojny wojska fińskie zadały druzgocące ciosy armii sowieckiej, lecz wkrótce stało się jasne, że Finowie nie będą w stanie wygrać tej wojny. Przystali więc na propozycję podpisania traktatu pokojowego z ZSSR (Traktat Moskiewski z 12 marca 1940) tracąc o wiele więcej terytorium niż ZSSR pierwotnie żądał, ale zachowując niepodległość i uzyskując gwarancję, że rząd sowiecki wycofa uznanie dla maszerującego wraz z armią sowiecką fińskiego rządu ludowego. ZSSR zdecydował się na przerwanie wojny 1) ze względu na jej cenę - stracił w ciągu 105 dni 1600 czołgów i 700 samolotów, a straty w ludziach dziesięciokrotnie przewyższyły straty fińskie oraz 2) ze względu na stanowisko rządów francuskiego i brytyjskiego, które oznajmiły, że wysła swe wojska do Finlandii z chwilą, gdy Finowie zwrócą się o pomoc zbrojną. Finlandia nie zapomniała sowieckiego najazdu i gdy wojnę z ZSSR w czerwcu 1941 roku rozpoczęła III Rzesza, Finlandia stanęła po stronie Hitlera atakując ZSSR i odbijając z pewną nadwyżką tereny utracone w wojnie poprzedniej. W 1944 roku stało się całkiem jasne, że Niemcy nie wygrają wojny i Finlandia zaczęła myśleć o tym jak najlepiej wywinąć się z sytuacji. Najpierw zrezygnował z urzędu prezydenta prohitlerowski Riuti, a Mannerheim, który objął po nim stanowisko, zerwał w dniu 4 września 1944 r. stosunki dyplomatyczne z Niemcami oraz zarządził całkowitą ewakuację wojsk hitlerowskich z

terenu Finlandii. Odbyło się to wszystko po uprzednim uzgodnieniu z Sowietami i umożliwiło Finlandii podpisanie jeszcze w tym samym roku traktatu rozejmowego z ZSSR (Finlandia straciła te same terytoria co w 1940 roku, plus nowe, oraz zgodziła się na zapłacenie olbrzymich odszkodowań wojennych). W sumie obydwie wojny z ZSSR przyniosły czteromilionowej Finlandii 55 tysięcy zabitych oraz 47 500 rannych. W roku 1948 Finlandia podpisała z ZSSR traktat o przyjazni, wymagający od niej, odeprzeć każdy atak zbrojny wymierzony w ZSSR, a wykorzystujący w tym celu terytorium fińskie.

Pozostanie już chyba na zawsze tajemnicą dla czego Stalin zgodził się na zawarcie z Finlandią w roku 1944 rozejmu i nie zagarnął jej całej, przyłączając ją do bloku sowieckiego bądź czyniąc z niej część ZSSR (Niektórzy historycy wskazują, że Mannerheimowi udało się dowiedzieć Stalinowi obydwoma wojnami, iż zmuszenie Finlandii do bezwarunkowej kapitulacji z wszystkimi stąd wynikającymi dla niej fatalnymi konsekwencjami mogłoby być kupione jedynie za cenę o wiele przewyższającą zyski. Ale czy dla Stalina nie liczącego się z życiem żołnierzy sowieckich mógł to rzeczywiście być decydujący argument?). W każdym razie czyniąc tak przyczynił się - chyba nieswiadomie - do powstania jedynego w swym rodzaju państwa na świecie, współpracującego stosunkowo ściśle z Sowietami, poddanego licznym dyktatom sąsiada, ale odrzucającego komunizm.

Powróciłem niedawno z krótkiego pobytu w Finlandii i chciałbym podzielić się kilkoma uwagami na temat Finlandii i finlandyzacji.

Finlandia wygląda jak każdy kraj zachodni. Bogata, kolorowa, ludzie dobrze odżywieni i ubrani, sklepy wspaniale zaopatrzone, praktycznie niczego nie brak, życia można używać itd. Gdyby nas ktoś wysadził bez odpowiedniej informacji po raz pierwszy w Helsinkach moglibyśmy nie rozpoznać, że to Finlandia, ale nie mielibyśmy najmniejszych wahan z określeniem tego miasta jako normalnego, zamoznego miasta świata zachodniego.

Nie ulega także wątpliwości, że ze względu na ustroj polityczny Finlandia należy do typu zachodniej demokracji parlamentarnej.

Mówimy jednak o finlandyzacji gdyż Finlandia pod przymusem ZSSR nie ma suwerennej polityki zagranicznej oraz

o ZSSR oficjalnie można mówić tylko dobrze, co sprowadza się do tego, że na ogół się milczy, bądź wręcz traktuje temat stosunków sowiecko-fińskich i wpływów ZSSR w Finlandii jako tematy tabu. Przewodnik, któremu podczas zwiedzania parlamentu zadałem kilka pytań na temat stosunków sowiecko-fińskich wszystkie je zbył strasznie ogólnikowymi odpowiedziami (na końcu się jednak chyba załamał, gdyż wskazał mi w Sali Państwowej na oprawiony dokument utworzenia Orderu Matki-Ojczyzny podpisany przez Mannerheima i zawieszony w centralnym miejscu mówiąc "nasze najwyższe odznaczenie, dla tych, którzy walczyli w naszej ostatniej wojnie" - nie wykrztusił jednak z siebie, że "nasza ostatnia wojna" znaczy przecież wojna z ZSSR, nie było także wszystko wyjaśniającego mrugnienia okiem).

Uczestnikowi ostatniej wojny Finowie jednak w sposób zupełnie widoczny otaczają najwyższym uznaniem, czyniąc z nich klejnoty pamięci narodowej. Główna ulica w Helsinkach nosi miano Mannerheima, jego pomnik stoi w pobliżu

ECHO TYGODNIA

JACEK ADOLF I GRAŻYNA FARMUS

Adres do wysyłki korespondencji ogłoszeń płatności rachunków
zamówień prenumerat

862 Tandridge Crescent, RFXDALF, ONT M9W 2P2

TEL 743 - 5706 w godz 10 - 3 po poł
766 - 3774

ADVERTISEMENTS

- Display ads \$ 7 column inch ● Full page \$ 700 half page \$ 400
- Classified ads \$ 4 (up to 25 words) 5+ each additional word
- Box \$ 1.50 each issue

Redakcja zastrzeżenie sobie prawo do zmiany skrótów w niedzielnym liście i w mskryptach

Prenumerata polroczna \$ 25 roczna \$ 50

SZEŚĆ LAT

Rezim w Polsce jest nieuleczalnie chory na Solidarność. Po sześciu latach idea żyje, ba, kwitnie. Korzenie już nie do wyrwania zapuścił system wartości. Nie udało się rozbić struktur organizacyjnych. Aresztowanych przywódców zastępują nowi.

Poza Polską rozwinęła się i okrzepła sieć Solidarności i organizacji pro-solidarnościowych, utrzymujących stałą łączność z krajem, noszących pomoc podziemi i całej opozycji.

Władza próbuje wprowadzić w błąd Zachód, pozorując liberalizację. Na temat rocznicy Sierpnia *Trybuna Ludu* napisała "W tym kraju jest miejsce dla każdego". Tak, tylko że dla niektórych to miejsce znajduje się w więzieniu albo na cmentarzu.

Ale po sześciu latach Solidarności można powiedzieć, że przyjdzie taki dzień, kiedy w Polsce będzie miejsce dla każdego.

Jacek Adolf

● Na Ukrainie pojawiły się pogłoski o masowym przerywaniu ciąży. Radio Wolna Europa otrzymało list od człowieka, którego żona w lipcu tego roku poroniła.

Okazało się, że lekarz zobowiązany był przekazać zwłoki dziecka do badań określających wpływ promieniowania z Czarnobyla na płód. Lekarz ten mówił również, że usuwa się w Kijowie stwierdzone już ciąży, co ma na celu niedopuszczenie do narodzin dzieci z wadami psychicznymi i fizycznymi. Ciężę usuwa się pod pretekstem jakiegoś innego zabiegu. Wiadomość ta nie została dotychczas potwierdzona z innych źródeł.

Korespondent *Times'a* relacjonował w czerwcu swe rozmowy z kobietami w Kijowie, które potwierdzały, że lekarze namawiali je do usunięcia ciąży. Nie było jednak wtedy mowy o przymusie lub podstępnych działaniach.

● Na Morzu Czarnym zatonął po zderzeniu z sowieckim statkiem transportowym sowiecki statek pasażerski *Admirał Nakimow*.

Na statku znajdowało się około 1000 - 1200 osób. ZSSR nie ujawnił liczby ofiar, określił jednak zatonięcie jako "prawdziwą tragedię".

● Podczas obchodów 17 rocznicy rewolucji libijskiej 44-letni przywódca Libii Kaddafi oświadczył, że "Reagan jest szalencem, człowiekiem chorym fizycznie i psychicznie. Kaddafi powiedział także: "Jeśli Reagan nie powstrzyma się w swojej głupocie, wówczas powołam międzynarodową armię do walki z Ameryką i jestem pewny, że w ciągu kilku lat świat zostanie uwolniony od tego nowego imperium nazistowskiego". Tłum ryczał: "Gdy tylko wezwiesz nas dowodco wskoczemy w ogień". Kaddafi w samych superlatywach scharakteryzował Gorbaczowa i podkreślił, że ZSSR dotrzymuje w pełni swoich zobowiązań wobec Libii.

● W pobliżu Los Angeles doszło do zderzenia w powietrzu jednosilnikowego samolotu prywatnego z samolotem meksykańskich linii lotniczych DC-9. Samoloty spadły na dzielnicę mieszkaniową. Łącznie zginęło 77 osób.

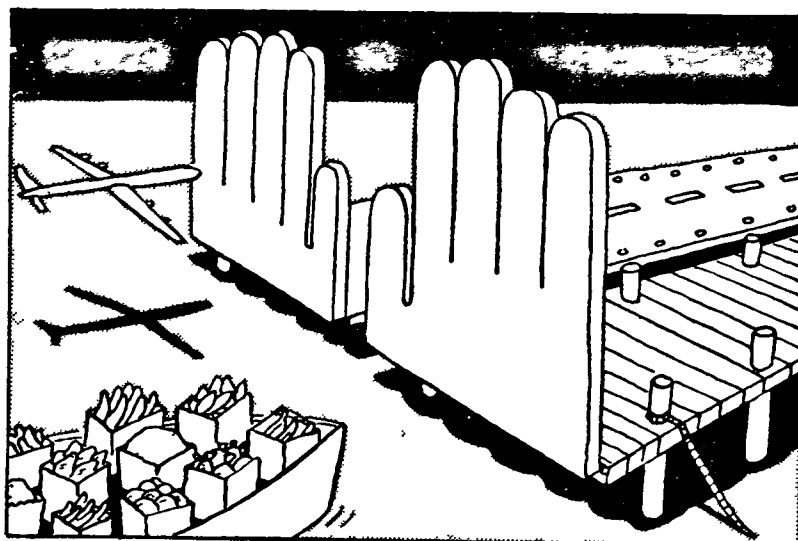
A SIĘ TYLKO RAZ

parlamentu, a Hietaniemi - olbrzymi helsiński cmentarz żołnierzy poległych w wojnie z ZSSR, na którym pochowany jest także Mannerheim, jest jednoznaczny i oficjalnym miejscem narodowej czci

Jak się zorientowałem Finowie chętnie zrobiliby się całkowicie niepodlegli, a więc chętnie pozbyliby się Sowietów Są jednak realistami i nie widzą takiej możliwości, godzą się więc z tym co mają, gdyż więcej mieć nie mogą, a mniej z łatwością Dlatego bardzo sobie cenią swoją niepodległość

W zasadzie nikt w Finlandii nie wie jak daleko sięgają wpływy sowieckie Ponoc nie wolno nie tylko tego badać, ale nawet o tym mówić Nic dziwnego, że Finlandia jest królestwem KGB, aczkolwiek poza sowieckimi statkami w porcie, sowieckimi turystami i samolotami na lotnisku oraz sowiecką herbatą w luksusowym sklepie spożywczym w helsińskim Forum nie zauważyłem żadnej obecności ZSSR Ponoc były czasy, że sowieccy żołnierze przebywający jedynie z wizytą w Finlandii łazili po ulicach Helsinek i innych miast

Nie można jednak całkowicie odrzucić głoszonej tu i owdzie tezy, że finlandyzacja jest faktycznie specyficzną formą sowietyzacji i zakończy się ktoregosp dnia bardzo źle dla Finlandii W ramach bowiem finlandyzacji, ZSSR w coraz większym stopniu ogranicza niepodległość Finlandii, uczy stałej uległości wobec swych nacisków i infiltracji aż uznaje, że ostateczne zacisnięcie stryczka nie będzie kosztowało,

Co pewien czas pojawia się w Polsce głoszony przez różne ugrupowania opozycyjne postulat finlandyzacji Polski Propozycję finlandyzacji Polski wysuwał Kuron, Michnik, Kisielewski, rozważał ją Kołakowski

Gdybym był utopistą zyczyłbym Polsce i całej zresztą Europie Wschodniej sfinlandyzowania W stosunku do tego co jest tam teraz byłby to niewątpliwie krok naprzód Ale jestem realistą i uważam, że finlandyzacja Polski, podobnie jak reszty bloku jest niemożliwa Nie jest to bowiem według mnie jedynie problem poluznienia przez ZSSR sruby, zliberalizowania i zmniejszenia zależności, zgodzenia się na zmiany w systemie politycznym

- co wszystko w pewnych warunkach może być na Sowietach w pewnym względnym stopniu wymuszone i o co w tym sensie można walczyć Finlandyzacja Polski i bloku nie jest możliwa, gdyż nie są to, tak jak to jest w przypadku Finlandii, państwa kapitalistyczne Finlandyzacja - a więc zachowanie wewnętrznej suwerenności państwa wymaga bowiem co rzuciło mi się tak jednoznacznie w oczy w Finlandii - wolnej wewnętrznie, a więc kapitalistycznej gospodarki Gdyby ZSSR zgodził się na powrót kapitalizmu do Polski i bloku znaczyłoby to, że sam po prostu upadł i nie trzeba by już się wtedy martwić o finlandyzację

ZBIGNIEW FARMUS

PRYMAS POLSKI ODWIEDZI KANADĘ

W pierwszej dekadzie października br przybędzie do Kanady z wizytą duszpasterską Prymas Polski kardynał Józef Glemp Zaproszenie dla dostojnego Gościa wystosowane zostało przez Konferencję Polskich Księżów Wschodniej Kanady i kanadyjski Episkopat Podczas zapowiedzianej wizyty, która odbędzie się w dniach od 7 do 17 października Prymas odwiedzi ośrodki duszpasterskie w Montrealu, Ottawie, Toronto, Brantford, Hamilton, Edmonton, Calgary i Vancouver Prymasowi towarzyszyć będzie zastępca sekretarza Episkopatu Polski, ks biskup Jerzy Dąbrowski, który w początkach lipca przebywał w Kanadzie w celu zapoznania się ze stanem przygotowania do październikowej wizyty

Wysłannik Episkopatu Polski z radością i zadowoleniem stwierdził, że prace przygotowawcze pod kierownictwem księdza Prowincjała A Mendreli, OMI, zapowiadają harmonijny przebieg wizyty i rokuje jej dobre owoce Jak wspomnieliśmy we wstępie, charakter październikowej wizyty jest duszpasterski, odnosi się do dobra duchowego wyznawców Chrystusa Katolicy polskiego pochodzenia wnoszą ważny wkład w życie Kościoła Katolickiego w Kanadzie, obecność Prymasa Polski i jego pasterskie czynności w tym kraju udział ten zaznacza i wzmocnią, stwierdza bp Dąbro-

wski w swym liście, skierowanym na ręce organizatorów wizyty

Dalsze, bardziej szczegółowe materiały dotyczące tej doniosłej i ważnej dla Polonii kanadyjskiej wizyty publikować będziemy w kolejnych numerach "Echa Tygodnia"

PROGRAM NA PRZEDŁUŻONE WAKACJE

Zwykle parlament kanadyjski rozpoczyna sesję we wrześniu Ale tym razem posłowie wprawdzie z wakacji muszą wrócić, ale w ławach poselskich zasiądą dopiero 1 października Nie oznacza to, że wrzesień będzie dla rządzącej partii próżniaczy Scisły gabinet zdecydował, że konserwatyści powinni przygotować się lepiej do nadchodzącej sesji 2 lata u steru władzy były dla nich niełatwe Wyniki sondazy opinii publicznej wskazują, że ich popularność znacznie spadła od momentu objęcia władzy Obecna sesja jest kluczowa dla rządu Tymczasem tuż przed wakacjami miały miejsce zasadnicze zmiany w gabinecie Jak się wydaje, wielu ministrów z nowymi teczkami nie jest dostatecznie przygotowanych do rozstrzygającej kampanii

W zamkniętym parlamencie nie ma dyskusji, a więc i ataków Mogłyby one bardzo zaszkodzić walczącym w wyborach uzupełniających posłom konserwatywnym Wybory takie odbędą się w kluczowych prowincjach Quebec i Albercie

Obecna atmosfera w obu miejscach nie jest dla konserwatystów najcieplejsza

Według badań opinii publicznej konserwatyści są mniej popularni w Quebec niż NDP Mają natomiast szansę zdobyć większą popularność w prowincjach atlantyckich, o ile zaproponują długo oczekiwany program rozwoju gospodarczego zapoznionych terenów Program taki wymagałby ogromnych nakładów finansowych, gdyby nie deficyt rządowy, który osiągnął mimo różnych oszczędności 34,5 miliardów dolarów Wilson miałby większą swobodę w programie pomocy dla wschodnich prowincji

Wrzesień spędzą ministrowie i posłowie na umocnieniu swej popularności w okręgach wyborczych, ustaleniu trybu głosowania nad przywróceniem kary śmierci, niezbędnymi reformami prawodawczymi i gospodarczymi

NIEROWNE

Prasa kanadyjska mimo deklarowanych standardów obiektywizmu miewa zapędy dalekie od wspomnianego wzoru O ogromnie wiele miejsca poświęcono mianowicie aferze ministra przemysłu Sinclairowi Stevensowi w związku z podejrzeniem o nadużywanie przez niego stanowiska dla celów prywatnych O niemniej skandaliczne potknięcie podejrzanym jest liberalny minister wydobywania Rene Fontaine z Ontario, który w swych zeznaniach wie-

lokrotnie pomijał wpływy z tytułu udziałów finansowych we własnym resorcie Premier Peterson broniąc swego zawieszono-go ministra nazwał go "niezgrabnym" i nie wzbudziło to krwiożerczości dziennikarzy Sprawę Fontaine bada specjalna komisja, która ogłosi swój raport koncowy przed 1 października

Nowy Rok Szkolny w VIII Klasowej Szkole Polskiej im Adama Mickiewicza Gminy i Związku Narodowego Polskiego w Kanadzie

KOMUNIKAT

Nauka języka polskiego w VIII Klasowej Szkole Polskiej im A Mickiewicza rozpoczyna się dnia 15 września o godz 5 30 w budynku szkolnym przy 905, Queen St West, Tel

537-5493, 366-8667

Zapisy odbędą się 12 (piątek) i 13 (sobota) września od godz 5 do 8 wieczorem, oraz w dniu rozpoczęcia nauki 15 września od godz 5 do 8 wieczorem Dnia 21 września o godz 11 w kościele św Stanisława przy ulicy Denison Ave zostanie odprawiona Msza Święta na intencję szkoły

Kierownictwo Szkoły

MONTREAL

KOMUNIKAT KONGRESU POLONII KANADYJSKIEJ OKRĘG QUEBEC

Prezesem KPK-Q wybrany został ponownie Jerzy RAWICZ

Na dyrektorów działów wybrane zostały następujące osoby Jean Owsiany - wiceprezes d/s kontaktów z rządem prowincjonalnym Quebecu, Jan Trzcinski - wiceprezes d/s kontaktów z grupami etnicznymi, Bohdan Czarnocki - sekretarz generalny, Andrzej Danasiewicz - sprawy administracyjno-programowe, Andrzej Koczorowski - uroczystości i imprezy, Elżbieta Kopsyslecka - szkoły, młodzież, pomoc praktyczna emigrantom, Krystyn Piętko - informacja, Stanisław Siemiński - sprawy finansowe

Ponadto w skład Zarządu weszli jako członkowie

Anna Lubicz - Łuba, Janina Pyrkosz, Wanda DeRoussand, Antoni Sibiga, Jadwiga Słodzinska, Jadwiga Zamoyska

DZIEŃ CZARNEJ WSTAŻKI W MONTREALU

Montrealaska manifestacja w Dniu Czarnej Wstażki rozpoczęła się w południe na Dominion Square pod pomnikiem Nieznanego Żołnierza Przedstawiciele grup etnicznych z krajów zagarniętych przez Rosję Sowiecką a najliczniej stawili się Polacy z symbolami Solidarności na białoczerwonych flagach złożyli wieniec pod pomnikiem, a następnie wysłuchali przemówień organizatorów Dnia Manifestacji przez szereg uroczystości pod pomnikiem ZSSR Rozdawano przechodniom ulokę w języku francuskim i angielskim informującą o idei Dnia oraz zbrodniach popełnionych przez rosyjskie imperium na członkach pobitych narodów a także bezprawiu jakie rządzi dziś w krajach należących do sfery ZSSR Niesiono liczne transparenty Do najciekawszych hasel zaliczyć można: pokój bez wolności nie jest prawdziwym pokojem oraz ostrzeżenie wczoraj pol Europej Kuba Wietnam dziś Afganistan Etiopia Nikaragua jutro Afryka Ameryka Północna i Wy

Pod konsulem przemawiali prezesi organizacji etnicznych wśród nich jako pierwszy prezes KPK Quebec Jerzy Rawicz Odwoławszy się demonstracyjnie plecami do konsulatu zebrani odmówili modlitwę o pokój i wolność oraz odśpiewali hymn O Canada

Na prośbę p J Cupryjaka drukujemy poniższe oświadczenie

OSWIADCZENIE

W dniach 10 05 i 7 06 br odbyły się z naszej inicjatywy spotkania z przedstawicielami Grupy Pisma "Niepodległość", mające na celu ustalenie zasad współpracy w ramach Liberalno-Demokratycznej Partii "Niepodległość" Wobec odrzucenia przez GPN naszych propozycji oraz wyczerpania możliwości prowadzenia dalszych rozmów, oświadczamy

- Miesięcznik polityczny "Niepodległość" wydawany w Warszawie przez GP"N" przestaje być pismem LDP"N"

- Członkowie GP"N" tracą status członka LDP"N"

Rada Polityczna Liberalno-Demokratycznej Partii "Niepodległość"

8 06 1986 r
Bydgoszcz-Gdańsk-Kraków
Lublin-Poznań-Warszawa

SZEŚĆ LAT SOLIDARNOŚCI

Dokonczenie ze str 1

Według zagranicznych korespondentów na nabożeństwie było 10 tys osób
Agencje podają, że milicja zatrzymała pewną liczbę osób

W katedrze na Wawelu w okolicznościowej mszy sw uczestniczyło ponad 2 tys osób

Łódź

W Łodzi po nabożeństwie około tysiąca demonstrantów przeszło z dziedzinca kościelnego ulicami miasta pod tablicę upamiętniającą rocznicę strajku gdańskiego. Milicja nie interweniowała.

Zachodni dziennikarze informują, że w wielu miastach Polski władze zmobilizowały dodatkowe oddziały milicji

Londyn

W Londynie organizacja Polish Solidarity Campaign urządziła demonstrację w londyńskim Hyde Parku, w niedzielę 31 sierpnia. Uczestniczyło około tysiąca osób, byli brytyjscy politycy. W przemówieniach podkreślano, że w PRL nadal jest przeszło 300 więźniów sumienia. Lipcową amnestię określono jako zabieg kosmetyczny, obliczony na oszukanie światowej opinii publicznej. W kwestii rzekomego przestrzegania w kraju podstawowych praw ludzkich, obywatelskich i praw związków zawodowych

Przemawiał też jeden z przywódców afgańskiego ruchu oporu. Podkreślił, że wspólnym wrogiem Polski i Afganistanu jest sowiecki komunizm.

Po prawie godzinnej demonstracji zebrani uformowali prawie kilometrowej długości pochod, który przeszedł centralnymi ulicami Londynu do Trafalgar Square.

Paryż

W Paryżu w kościele polskim została odprawiona msza za tych, którzy walczą o wolność, sprawiedliwość i prawa człowieka. Na dworcu Montparnasse działacze Solidarności ustawili widoczne zewsząd rusztowanie, z montażem fotografii i hasel przypominających o tym, jak traktowana jest w Polsce wolność związkowa i w jakich warunkach pracują polscy robotnicy. Pod rusztowaniem zorganizowano stoisko z wydawnictwami i książkami o Polsce w języku francuskim.

Z inicjatywy komitetu organizacyjnego, Solidarności i miesięcznika *Kontakt*, wywieszono wielkie transparenty, przypominające ze Solidarnosc żyje, widoczne z autostrady południowej, którą wracało z urlopowo dziesiątki tysięcy paryżan.

Berlin

W Berlinie Zachodnim z okazji rocznicy spotkali się miejscowi Polacy, działacze emigracji politycznej, artyści i pisarze. Towarzystwo Solidarnosc wydało okolicznościową ulotkę.

Hamburg

W Hamburgu w Klubie Polskim odbyła się wieczornica, poświęcona polskim sierpniom - Sierpniowi 44 i Sierpniowi 80. Uchwalono rezolucję protestacyjną, która miała zostać wysłana do władz w Warszawie.

Karlsberg

W Karlsbergu, 30 i 31 sierpnia odbył się marsz o wyzwolenie narodu, zorganizowany przez Chrześcijańską Służbę Wyzwolenia Narodu. Doroczny przemarsz Polaków jest tu już tradycją. Referat wygłosił ks Franciszek Blachnicki, założyciel Chrześcijańskiej Służby Wyzwolenia Narodu.

Australia

W Australii, w największych miastach, odbyło się szereg imprez, przeważnie manifestacji, związanych z 6 rocznicą Solidarności. W Canberze 31 sierpnia, po uroczystej mszy zorganizowanej przez Komitet Solidarności, odbyła się kawałkada samochodowa z udziałem przedstawicieli różnych narodowości z Europy środkowo-wschodniej, m.in. Ukraińców. Kawałkada zakończyła się manifestacją pod ambasadą PRL. Udział wzięło 5 polityków australijskich.

W Adelajdzie nadano godzinną audycję o Solidarności. Biuro Solidarności w Australii, wspólnie ze Związkiem Wolnych Polaków Solidarnosc, zorganizowało 30 sierpnia manifestację przed konsulem PRL. Duzego poparcia w imprezach udzieliły organizacje australijskie i związki zawodowe.

SPRAWY POLSKIE

ROZNICOWE KAZANIE 31 sierpnia w Gdańsku

Ks Jankowski mówił o tych "ktorzy zostali dotknięci niezawinioną tragedią. Jedni z nich stracili życie, inni zdrowie, jeszcze inni pracę i możliwość normalnego, człowieczego bytu".

Dzis, 31 sierpnia, to dla was i całego narodu polskiego data szczególna. Wspominam ją nie dlatego, aby wzbudzić w was pragnienie odwetu za wszystkie krzywdy i upokorzenia, jakich doznaliście przed tym dniem, w którym uznano wasze słuszne postulaty, jak i po zdelegalizowaniu waszego prawnie zarejestrowanego związku.

W ciągu szesnastu miesięcy trwania Solidarności i jej legalnego działania nikt nie tylko nie został zabity, nie stracił życia, ale nie został nawet zraniony. Śmierć, zbrodnie, przyjdą później. Śmierć Grzegorza Przemyskiego i ks Jerzego Popiełuszki.

Dlatego też proszę was, abyscie nie dali się wciągnąć w żadne uliczne demonstracje, abyscie po dzisiejszej mszy sw udali się spokojnie i w powadze do domów, aby nie dacie pretekstu do kolejnego przelewu krwi, represji i aresztowań. Liczę na waszą mądrość, dojrzałość, której dowody dajecie już nie raz.

Tylko naród jest wszystkim, co tu na ziemi. Tylko naród jest wart, aby jemu poświęcić swe życie i działalność.

Ojczyzna może istnieć bez stronnictw politycznych, bez parlamentów, ale nie bez Słowackich, Grotterów, Matejków.

Wasza walka, uwieczniona powołaniem do życia niezależnego, samorządowego związku zawodowego Solidarnosc miała nie tylko na względzie wasze dobro. Umowy podpisane w dniu 31 sierpnia między rządem a Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym nie były zawierane ze związkiem zawodowym, gdyż takiego jeszcze nie było. Powstał on kilka tygodni później.

Umowy wy, robotnicy Gdańska, Szczecina i Śląska podpisywaliście w imieniu milionów Polaków. Umowy były podpisane z wami, jako przedstawicielami narodu polskiego. Dajcie i wam i mnie prawo mówić dziś o narodzie.

W waszym słusznym, spontanicznym wystąpieniu, była słyszalna na kraj i świat cała jeszcze nuta inna. Łączyła się ona zawsze, łączyła się nierozdzielnie, w ciągu całej naszej historii, z hasłami narodowymi i społecznymi. Była to nuta - My chcemy Boga.

Dzis bardziej niż kiedykolwiek musicie czuwać nad swoim sojuszem z wszechmocnym Bogiem. Jedyną ostoją waszego człowieczeństwa, waszej godności.

Motyw narodu i ojczyzny nasuwa się dziś również z innego powodu. Jutro, w dniu 1 września, przypada rocznica napadów wojsk hitlerowskich na Polskę, która wyznaczyła krwawy stygmat męczeństwa, także w obozach zagłady i łagrach.

WOLNE ZWIĄZKI POPIERAJĄ SOLIDARNOŚĆ

29 sierpnia Międzynarodowa Federacja Wolnych Związków Zawodowych wydała oświadczenie stwierdzające, że wielu przywódców i działaczy Solidarności nadal pozostaje w peerelowskich więzieniach. Amnestia ogłoszona przez władze jest jedynie kosmetycznym manewrem, ma na celu wprowadzenie w błąd opinii publicznej. Federacja apeluje do swoich centrali związkowych o pełne poparcie dla zdelegalizowanej polskiej organizacji związkowej - Solidarnosc nadal prowadzi działalność w podziemiu, nadal funkcjonuje jako niezależny związek zawodowy, cieszy się poparciem milionów polskich robotników, finansowana jest przez związkowców i wypełnia wszystkie swe obowiązki na wszystkich szczeblach. Pozostaje ona sprawą priorytetową w międzynarodowej solidarności związkowej.

OSTRZEZENIE

Grupa 41 działaczy i sympatyków Solidarności przekazała zachodnim dziennikarzom oświadczenie, w którym zwraca uwagę na rosnące zaniepokojenie sytuacją społeczną i gospodarczą w Polsce.

Sygnatariusze, w tym doradca Solidarności Jacek Kuron, wskazują na zastój przemysłu, nieefektywność gospodarki, wzrastające zadłużenie w stosunku do Zachodu i brak mieszkań.

"NIE REZYGNUJEMY Z OPORU"

Solidarnosc Regionu Gdańsk wydała deklarację programową podkreślającą konieczność przebudowy gospodarczej kraju i rozwoju narodowej kultury, opartej o tolerancję wobec prawdziwych wartości nie będących nigdy na usługach żadnej ideologii.

Najpilniejszym zadaniem w dziedzinie kultury niezależnej jest upowszechnianie pełnego dorobku niezależnych twórców.

Warunkiem koniecznym dla spełnienia zadań jest niezależny obieg informacji, na który składają się zespoły opracowujące informacje, zespoły redakcyjne, poligrafia, kolportaż, ankietowanie środowisk.

Solidarnosc gdańska podkreśla, że w swej działalności nie rezygnuje ze stawiania oporu.

Deklaracja stwierdza "W naszej działalności współpracować będziemy z każdym człowiekiem, z każdą grupą nieformalną, z każdą organizacją, które mają takie zasady, jak godność, podmiotowość człowieka wszelkim działaniem, gotowość do działań na rzecz do wspólnego, wierność prawdzie".

WIĘŹNIOWIE

Moczulskiemu grozi śmierć

Z więźniów gdzie siedzą polityczni nadchodzić na dobre wiadomości. 1 września Maria Moczulska powołała zachodnim dziennikarzom w Warszawie, że 31 sierpnia jej mąż miał w więzieniu na Rakowieckiej zawserca. Atak był tym razem łagodny, ale był to już trzeci zawrzał Moczulskiego, skazanego w kwietniu br na 4 lata za "podburzanie do niepokoju społecznych i kierowanie nielegalną organizacją". Moczulski jest przywódcą Konfederacji Polski Niepodległej.

Poprzednie ataki serca miały miejsce 2 lipca i 2 sierpnia.

1 września Maria Moczulska wysłała list do Jankowskiego, domagając się ratowania męża. Według danych kardiologów Moczulski powinien być natychmiast przewieziony do szpitala i poddany operacji wszczepienia rozrusznika serca. Kardiolog więzienny potwierdził tę diagnozę.

Sąd Najwyższy polecił powołanie specjalnej komisji lekarskiej dla orzeczenia o stanie zdrowia więźnia. Dyrekcja więzienia nie zajęła się chorym.

Bujak sekowany

Na Rakowieckiej siedzi też Zbigniew Bujak, przywódca podziemia Solidarności. Traktuje się go źle, nie dopuszcza się do niego nikogo spoza więzienia, nie do rączy paczek żywnościowych, odrzucono prośbę o książki do nauki angielskiego i łaciny.

1 września jego żona Wałęsa udała się do prokuratury wojskowej, by zabiegać o widzenie z mężem. Oświadczone jej, że po odpowiedzi ma się zgłosić pod koniec września. Prokurator wojskowy podtrzymał zakaz dostarczania Bujakowi książek, nie uzasadniając tej decyzji. "Więzienna biblioteka jest wystarczająco zaopatrzona", powiedział.

Ojciec Bieleckiego zrozpaczony

Franciszek Bielecki, ojciec Czesława Bieleckiego więzionego już 17 miesięcy bez sądu, wysłał list do Papieża Jana Pawła II z prośbą o interwencję u władz PRL - "o pomoc w ratowaniu naszego syna".

Ojciec pisze, że jest zrozpaczony, informuje że Czesław Bielecki na znak protestu przeciw niehumanitarnemu traktowaniu więźniów sumienia prowadzi głodówkę już 12 miesięcy.

Chorują Frasynuk i Wilk

Wybitny działacz Solidarności Władysław Frasynuk, uwięziony w Lubsku, cierpi na poważne schorzenia reumatyczne. Inny represjonowany działacz Marcin Wilk cierpi w więzieniu na ciężką chorobę oczu.

Walentynowicz znowu ukarana

28 sierpnia Anna Walentynowicz została ukarana grzywną 20 tys zł "za próbę zakłócenia porządku publicznego". Wraz z innymi działaczami Solidarności opublikowała oświadczenie wzywające polski świat pracy do uczczenia 6 rocznicy Porozumienia Gdańskich.

Wałęsa przesłuchiwany

W piątek 29 sierpnia Lech Wałęsa był ponownie przesłuchiwany. Powiedział dziennikarzom iż sądzi, że przesłuchania mają na celu ustalenie przez władze zasięgu jego wpływu na podziemne struktury związku.

PRZEDŁUZENIE AMNESTII ?

2 WRZESNIA wtorek Rzecznik rządu Urban oświadczył dziś że więźniowie polityczni mogą być zwalniani również i po 15 września kiedy to upływa termin obowiązywania uchwalonej 17 lipca ustawy o warunkowym zwalnianiu niektórych więźniów.

Urban stwierdził że ustawa nie wprowadza tu nieprzekraczalnego terminu a jedynie taki termin sugeruje.

LECH CHCE ROZMÓW Z WŁADZAMI

29 sierpnia Lech Wałęsa raz jeszcze oświadczył, że jest gotów do rozmów z władzami PRL na temat problemów gospodarczych kraju.

W wywiadzie telefonicznym, udzielonym dziennikarzom agencji UPI Wałęsa stwierdził, że jedynym rozwiązaniem problemów kraju jest honorowanie Porozumienia Gdańskich.

W oświadczeniu z 30 sierpnia Wałęsa ponownie wezwał do wypuszczenia na wolność wszystkich więźniów politycznych i zaapelował o podjęcie dialogu między rządem i opozycją.

PISZA O NAS

LIBERALIZM ZŁUDZENIEM UCISK FAKTEM

11 sierpnia Adam Michnik po raz kolejny znalazł się poza murami polskiego więzienia - korzystając z częściowej amnestii, uwalniającej tylko niektórych więźniów politycznych, a jednocześnie stając się jej ofiarą. Normalnie Michnik zostałby zwolniony w październiku. Zwalniając go wcześniej reżim chciał zademonstrować przed zachodnią opinią publiczną, jaki jest liberalny. Ale to jednocześnie wprowadza zamieszanie i dezorientację w Polsce.

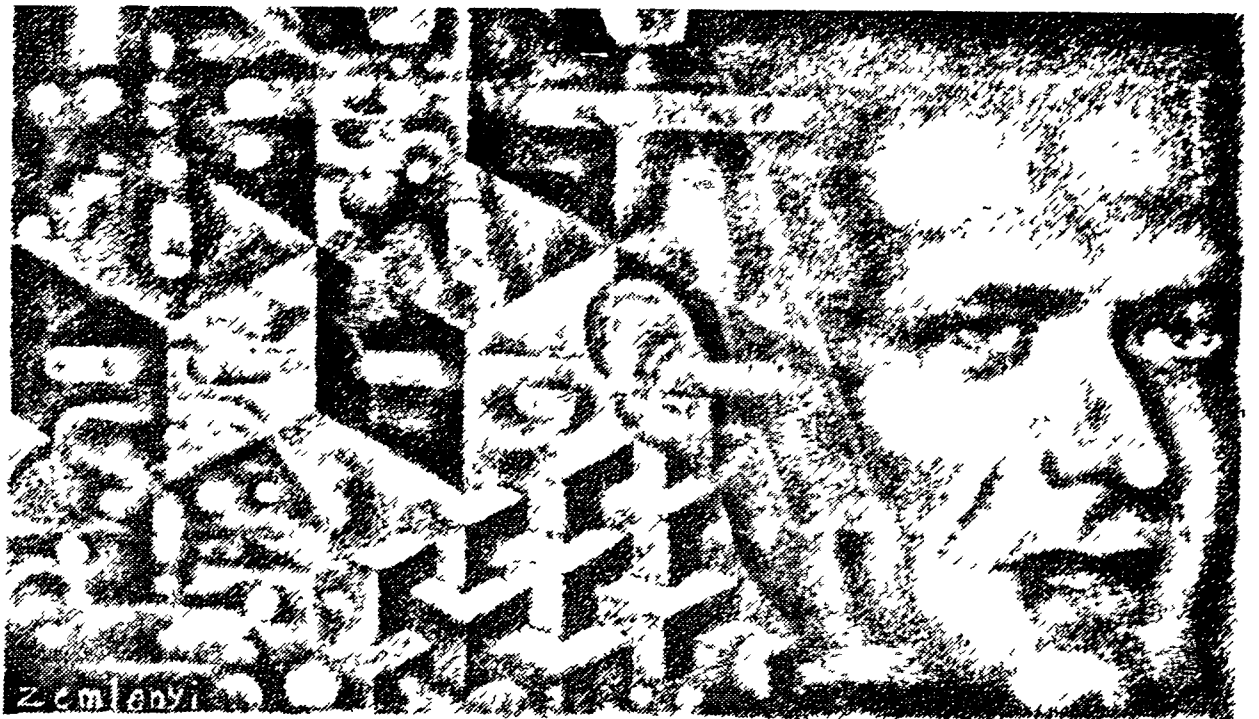
Od blisko 20 lat Michnik jest postacią polityczną i politycznym symbolem. Jako działacza studenckiego w 1968 wyrzucono go z Uniwersytetu Warszawskiego i uwięziono. W latach 1970-tych podjął zadanie przemyslenia stosunków między kościołem katolickim a polityką lewicy oraz rozwinięcia programu reform społecznych. Władze ogłosiły, że jest niebezpiecznym elementem antysocjalistycznym i na przemian już to go wzięto już to wypuszczano z więzienia.

Podczas strajku robotniczego w 1980 uwięziono go i szybko wypuszczono na wolność. Zamknięto go ponownie w grudniu 1980. Kiedy jeszcze przebywał w więzieniu, wraz z dziesięcioma innymi oskarżono go o próbę obalenia ustroju. Odrzucił oficjalną ofertę emigracji na Zachód i wakacji na Riwierze, solidaryzując się ze swymi przeladowanymi towarzyszami z szeregow opozycji.

Został zwolniony, następnie znowu aresztowany i skazany za przygotowywanie strajku, który nigdy się nie odbył. Wyrok ten obnażył prawdziwe oblicze polskiego neostalinizmu. Tak, jak obnaża je ostatnie wypuszczenie Michnika na wolność.

Socjalistyczny humanizm - barbarzyństwem

Na prośbę Michnika podjąłem próbę obserwowania procesu, w którym zasiadł na ławie oskarżonych wraz z Bogdanem Lisem i Władysławem Frasyniukiem. Podczas procesu spotkałem byłego zastępcę przewodniczącego Solidarności Andrzeja Gwiżdżę, na zebraniu towarzyskim. To, co wtedy powiedział Gwiżdża, przeladuje mnie do dziś. Zdefiniował obecną sytuację socjalizmu przy pomocy następujących aforyzmów: socjalistyczny humanizm to barbarzyństwo, planowanie socja-

listyczne to chaos, budownictwo socjalistyczne to zniszczenie, sprawiedliwość socjalistyczna to niesprawiedliwość. Tak mówił człowiek głęboko oddany ideom biorącym się z socjalistycznej tradycji.

Do ponurej listy Gwiżdży można dziś dodać jeszcze jeden uzasadniony aforyzm: socjalistyczna łaskawość to polityczny terror.

Proces Michnika był zamknięty dla publiczności. Dopuszczono tylko agentów służby bezpieczeństwa i najbliższych krewnych oskarżonych. Oskarżonych często usuwano z sali, ich obrońców oskarżano o obrazę sądu. Wyrok był przewidziany z góry.

Warunki w jakich zwolniono Michnika normalnie wymagają, by zwalniany zobowiązał się do nieprowadzenia działalności politycznej. Z niejasnych powodów od Michnika tego nie zażądano, ale wielu zwykłych Polaków może o tym nie wiedzieć. Wiedzą natomiast, że nadal aresztuje się ludzi z powodów politycznych i że wielu nadal marnieje w więzieniach. Jest wśród nich elektryk i przywódca podziemia Solidarności Zbigniew Bujak - jest Czesław Bielecki, architekt i podziemny wydawca, który nadal stoi pod wysanym z palca zarzutem zdrady państwa. Bujak i Bielecki - robotnik i intelektualista - symbolizują społeczne zaplecze Solidarności i jej trwającą nadal walkę.

Więzienie ich jest przerażającym ostrzeżeniem dla demokracji i opozycji.

Kiedy strażnicy więzienni przyszli wypuścić Michnika, z pewnością on sam pierwszy zdał sobie sprawę z dwuznaczności swojej sytuacji, dwuznaczności obciążającej otrzymaną wolność. Jako doświadczony historyk współczesnej Europy i Polski Michnik nie jest człowiekiem naiwnym. Jego pisma przenika zaangażowanie w sprawę ludzkiej godności i sprawiedliwości społecznej, przy jednoczesnym chłodnym uznaniu potęgi przemocy, ignorancji i cynizmu. Docenia ironię zawartą w historii i choć z pewnością miło mu znaleźć się poza murami więzienia, to jednak wszystko co napisał wskazuje, że ta najnowsza wolność jest dla niego tylko nową postacią uwięzienia.

Udzielając Michnikowi amnestii, a jednocześnie więziąc innych, władze chcą pokazać Zachodowi, że zaszyły pozytywne zmiany, a polskiemu społeczeństwu - że nie zmniejszyła się zdolność państwa-partii do zastraszenia i represjonowania opozycji. Zachód nie może mylic złudzenia liberalizmu z faktami ucisku.

Tekst ten ukazał się ostatnio jako komentarz w dzienniku *New York Times*. Autor Jeffrey Goldfarb jest naukowcem, pracuje w amerykańskiej New School for Social Research. Napisał książkę *Cultural Freedom: An Exploration of Public Life in Poland and America*. Michnika poznał w 1984, kiedy delegacja z New School przybyła do Polski - by mu wręczyć honorowy doktorat.

Z OSTATNIEJ CHWILI

PIELGRZYMKA JANA PAWŁA II DO POLSKI

2 września, wtorek. Prymas Polski Józef kardynał Glemp wyraził nadzieję, że zorganizowanie trzeciej pielgrzymki apostołskiej Papieża Jana Pawła II do Polski nie napotka na poważniejsze trudności.

Pielgrzymka ta zaplanowana jest na czerwiec przyszłego roku. Władze PRL dotychczas nie wystosowały formalnego zaproszenia do Stolicy Apostolskiej.

Prymas Glemp, wypowiadając się w wywiadzie dla włoskiego miesięcznika katolickiego *Jesus*, wyraził nadzieję, że władze PRL nie będą w tym względzie stwarzały trudności.

Proponowany termin przyjazdu Jana Pawła II zbiega się z Kongresem Eucharystycznym.

Z HOMILII PAPIESKIEJ

"Trzeba również przypomnieć doniosłe wydarzenie z sierpnia 1980 roku. Zaznacza się w nim bowiem głęboki związek kościoła z życiem narodu. W zawartych wówczas umowach na Wybrzeżu i Śląsku wyraził się głęboki związek Kościoła z duchem narodu." Jan Paweł mówił dalej o konieczności poszanowania praw narodu i zabezpieczenia podmiotowości społeczeństwa polskiego, o urzeczywistnieniu tego, co się wydarzyło w umowach społecznych 80 roku.

Podkreślił też prawo do pracy, prawo do wolności, prawo do sprawiedliwości i miłości - "o to się modlimy". My tutaj modlimy się wspólnie, jesteśmy poniekąd echem tamtej, jasnogorskiej modlitwy."

PROCES PORWANEGO

W lipcu - dopiero teraz się o tym dowiadujemy - odbyły się we Wrocławiu kolejne rozprawy przeciw Antoniemu Lenkiewiczowi.

W charakterze świadków występowały osoby, które 11 listopada 1985, tuż po dramatycznym porwaniu Lenkiewicza sprzed kościoła, wyraziły wolę świadectwa na okoliczność wydarzenia. Szczegółowe wyjaśnienia świadków wykazały, że sprawcami porwania byli

funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa. Z zeznań świadków wynika też, że esbecy nie byli zagrożeni przez ludzi zgromadzonych przed kościołem.

DZIWNY POZAR

Korespondent londyńskiego dziennika przekazał z Warszawy kilka szczegółów o pożarze w Domu Słowa Polskiego. Zniszczony został supernowoczesny sprzęt do fotoskładu oparty na zasadzie promieni laserowych. Sprowadzono go niedawno z Wielkiej Brytanii. Miał on zrewoleucjonizować tok produkcji.

Pozar wybuchł w sobotę po południu akurat w tym czasie, gdy budynek był pusty. Zniszczony został tylko cenny sprzęt, podczas gdy budynek wypełniony jest łatwopalnymi farbami.

Jednostki straży pożarnej, po przybyciu do Domu Słowa Polskiego stwierdziły, że w hydrantach nie ma wody, czekano więc na beczkowoz.

W SĄDZIE WOŁALI NIECH ŻYJE SOLIDARNOSC!

Obrońcy Lenkiewicza złożyli przed sądem wniosek o uchylenie tymczasowego aresztu, popierając to rekomendacją ponad 2,5 tys. osób adresowaną do sądu. Rozprawę odroczone do 28 sierpnia. Publiczność na sali sądowej zegnała Lenkiewicza okrzykami: Niech żyje Solidarność!

Antoni Lenkiewicz jest z wykształcenia historykiem. Był członkiem zarządu Regionu Solidarności Dolny Śląsk. Wielokrotnie był aresztowany i zatrzymywany. Ma lat 53.

UCZCIC PAMIĘĆ CWIERC MILIONA WYMORDOWANYCH

W Sobiborze Niemcy wymordowali w czasie II wojny światowej 250 tys. Żydów. Szymon Wiesenthal pisze, że w kaplicy na terenie byłego obozu zagłady nie istnieje nawet tablica informująca, że stoi ona na terenie wielkiego cmentarza.

"Gwoli sprawiedliwości i prawdy historycznej, ale i w uszanowaniu opinii i uczuć tych, którzy czas zbrodni hitlerowskich przeżyli, należy się chociaż informacja" - pisze Wiesenthal w liście do arcybiskupa Wiednia prosząc, by przekazał w jego intencji list do Stolicy Apostolskiej w tej sprawie.

CZEGO SIĘ BOJĄ?

26 sierpnia, wtorek. Władze PRL opóźniły opublikowanie raportu komisji rządowej na temat skutków katastrofy nuklearnej w Czarnobylu. Oświadczył to na konferencji prasowej w Warszawie rzecznik rządowy. Nie podano powodów tej decyzji.

KONGRES POLONII AMERYKAŃSKIEJ O PŁK KUKLIŃSKIM

Jak pisze nowojorski *Nowy Dziennik* wśród społeczności polskiej w Stanach Zjednoczonych panuje niepokój w związku z osobą płk Kuklińskiego. Ten niewątpliwie patriota poinformował Amerykanów o zamierzonym stanie wojennym.

"Wszyscy zdajemy sobie sprawę, że relacje Jerzego Urbana są niewiarygodne i stanowią manewr polityczny o wyraznym ostrzu antyamerykańskim."

"Dlatego Kongres Polonii Amerykańskiej uważa podwójnie celowe, aby płk Kukliński mógł pojawić się w amerykańskich i polsko-amerykańskich środkach masowego przekazu i odpowiedzieć na pytania, które niepokoją Polaków. Na przykład: Kiedy zapadła decyzja wprowadzenia stanu wojennego i jaką rolę grała w tym Rosja Sowiecka?"

Używając półprawd i niesciśności reżim usiłuje doprowadzić do konfliktu polsko-amerykańskiej opinii publicznej z rządem amerykańskim. Publiczne oświadczenie płk Kuklińskiego położyłoby raz na zawsze kres wątpliwościom.

Niestety odpowiedź Departamentu Stanu nie daje ostatecznego wyjaśnienia kwestii podniesionych przez Kongres Polonii Amerykańskiej. Zawiera ona jednak jednoznaczne stwierdzenie, że oświadczenie rzecznika rządu PRL w sprawie płk Kuklińskiego jest przyznaniem, że Sowiety były bezpośrednio zaangażowane w planowanie stanu wojennego w celu rozprawienia się z Solidarnością.

Naszym zdaniem stwierdza *Nowy Dziennik* Kongres Polonii Amerykańskiej powinien nie ustawać w wysiłkach, aby sprawę wyjaśnić i aby przekonać rząd amerykański, że ujawnienie płk Kuklińskiego byłoby posunięciem słusznym i celowym z punktu widzenia stosunków rządu amerykańskiego z polsko-amerykańską społecznością.

TRZĘSIENIE ZIEMI

W nocy z 30 na 31 sierpnia Rumunię i połwysep bałkański nawiedziło silne trzęsienie ziemi, które dało się też odczuć w Polsce, m.in. w Warszawie, Łodzi i Białymstoku.

CZARNE ŻNIWA

28 sierpnia na rynku księgarskim w Wielkiej Brytanii ukazała się książka *THE HARVEST OF SORROW* Autor wybitny historyk Robert Conquest opowiada o tym jak w latach 1930-1937 Stalin celowo spowodował okrutną śmierć 14,5 miliona Ukraińców mężczyzn, kobiet i dzieci 11 milionów umarło w męczarniach głodowych 3,5 miliona w łagrach

W dniach 18, 19 i 20 sierpnia londyński dziennik *TIMES* opublikował w trzech kolejnych odcinkach opracowanie na temat tych wydarzeń opracowane na podstawie książki *Congesta* Przedstawiamy tu maczenie wraz z autentycznymi dokumentalnymi fotografiami

Zorganizowany przez Stalina masowy mord popełniony na sowieckich chłopach dokonywał się za zasłoną kłamstw, tak skuteczną, że większość zachodnich reporterów albo nie była w stanie albo nie chciała informować o tym, co się naprawdę dzieje w ZSRR Inni, jak angielscy pisarze Sidney i Beatrice Webb, stali się w tym czasie chwalcami Sowietów.

Stalin do głębi rozumiał to, co Hitler z aprobatą nazwał Wielkim Kłamstwem Stalinowski terror głodowy, który doprowadził do śmierci milionów ludzi na Ukrainie i w innych regionach, był pierwszym przypadkiem kiedy Kreml zastosował technikę wielkiego kłamstwa w celu kształtowania opinii Zrobiono wszystko, by przekonać Zachód, że żadnego głodu nie ma Poźniej zaś - by przekonać, że żadnego głodu nie było

Wielkie kłamstwo

Niedopuszczenie ani jednego cudzoziemca na obszary dotknięte głodem było niemożliwością nawet w 1932 roku Do Europy i Ameryki dotarła pewna liczba prawdziwych opisów sytuacji W większości przypadków dziennikarzom, którzy ujawniali fakty, władze sowieckie odbierały wizy Ale brytyjski dziennikarz Malcolm Muggeridge wysłał część swych sprawozdań potajemnie, w poczcie dyplomatycznej brytyjskiej ambasady Pisał w nich *Pole walki jest tak spustoszone, jak w każdej wojnie, ale rozciąga się na większych przestrzeniach po jednej stronie miliony wygłodzonych chłopów, o ciętach często opuchniętych z braku pożywienia, po drugiej wojsko i członkowie OGPU, wykonujący polecenia dyktatury proletariatu*

Spadli na kraj jak chmura szaranczy, zabrali wszystko, co się nadawało do zjedzenia, wystrzelali lub wywieźli tysiące chłopów, czasem całe wsie, jeden z najzwyklejszych obszarów świata zamienili w ponurą pustynię

W samych Sowietach ani w prasie ani nigdzie indziej nie wolno było publikować ani słowa o tym, że panuje głód Ludziom, którzy mówili o głodzie groziło więzienie za antysowiecką propagandę

Streszczenie poprzedniego odcinka

Po rewolucji Stalin uznał że w ZSRR chłopcy i Ukraińcy to elementy nieuleczalnie wrogie wobec jego reżimu Chłopi nie chcieli się poddać kontroli partii i chcieli gospodarować na własnym kawałku ziemi, Ukraińcy dążyli do narodowej autonomii

Do 1929 roku Stalinowi udało się rozbić prawe skrzydło w partii miał teraz rozwiazane ręce Przysąpił do uderzenia w ukraińską wieś - do rozkułaczania i kolektywizacji

W latach 1932-33 Stalin z premedytacją rozpętał na Ukrainie terror głodowy Kreml wyznaczył chłopom niewykonalne dostawy zboża Wsi ukraińskiej odebrano całą zysowność Zaczął się głód

Złapanych na posiadaniu zysowności zsyłano do łagrow lub rozstrzeliwano We wsi Mała Lepietycha rozstrzelano chłopów za to że wykopali i zjedli zdechłego konia

Skazywano ich zazwyczaj na pięć lub więcej lat w łagrach

— w 1933 roku żołnierz, odbywający służbę w miejscowości Fiedosja na Krymie dostał od żony list, opisujący warunki w jakich się znalazła wraz z dzieckiem Politruk - oficer polityczny - przechwycił list i następnego dnia zmusił żołnierza by ten złożył oświadczenie, że list jest sfałszowany Zona i dziecko nie przeżyli

Agronom wysłał do miasta ślaniającego się z głodu posłanca Gdy władze udzieliły mu za to nagany odparł, że cała wieś głoduje W odpowiedzi usłyszał *W Związku Sowieckim nie ma głodu*

W latach 1932-33 odwiedził Charków Artur Koestler Napisał potem, że przy lekturze miejscowych gazet ogarniało go poczucie skrajnej nierealności - gazety pełne były fotografii młodych ludzi z uśmiechem na twarzy maszerujących z czerwonymi chorągiewkami i informacją o nagrodach dla przodowników pracy, ale nie było w nich ani słowa o panującym na miejscu głodzie, o epidemiach, o tym że wymierały całe wsie olbrzymi kraj był przykryty zasłoną milczenia

Poza granicami ZSRR zaprzeczano wszystkiemu gwałtownie i z całą mocą Ambasada sowiecka w Waszyngtonie rozpowszechniała informacje, że z początkiem lat 1930-tych przyrost ludności na Ukrainie wynosił 2 procent rocznie, wskaźnik zgonów zaś jest najniższy spośród wszystkich republik sowieckich

W okłamywaniu świata pomagało wielu ludzi na Zachodzie, którzy z różnych powodów chcieli Zachód oszukiwać lub sami chcieli być oszukiwani Po swej pierwszej wizycie w Związku Sowieckim w 1932 i 1933 Sidney i Beatrice Webb opublikowali wielką książkę *Soviet Communism A New Civilization?* („Sowiecki komunizm - nowa cywilizacja?") W dziele tym dali wyraz wrogosci wobec chłopów dorównując pod tym względem bolszewikom Brytyjskie małżeństwo Webbow pisało o *charakterystycznych chłopskich wadach chciwości i chytrości, połączonych z okresami pijaństwa i nawrotami lenistwa* "Autorzy wyrazali się też z uznaniem o przekształcaniu tych zacofanców „w przejętych duchem publicznego dobra współpracowników, pracujących nad wykonaniem przepisane go planu, gwołi rownego podziału wspólnie uzyskanego produktu"

Istotne jest to, co czołowy komunista M M Katakajewicz powiedział w owym czasie partyjnemu aktywistom *Toczy się bezlitosna walka między chłopstwem a naszym ustrojem Jest to walka na śmierć i życie Ten rok był próbą naszej siły i ich wytrzymałości Trzeba było głodu żeby im pokazać, kto tu jest panem Kosztowało to miliony ludzkich istnień, ale system kolchozowy zaprowadziliśmy raz na zawsze Wojnę wygraliśmy*

Ale po odniesionym „zwycięstwie" Moskwa zdała sobie sprawę, że nie można pozwolić, by katastrofalna sytuacja w rolnictwie przedłużała się w nieskonńczoność W lutym 1933 pozwolono dać wsi ziarno siewne na następne żniwa, Ukraina miała

Zapasów zboża i ziemniaków na Ukrainie często gniących za drutem kolczastym pilnowało OGPU (dzisiejsze KGB) Kiedy głód sięgnął szczytu, wiosną 1933 zaczęły się krwawo tłumione bunty głodowe Chłopi w okolicy Mikołajowa rzucili się na stopy gniącego zboża a OGPU wystrzelało ich z karabinów maszynowych

Umierający z głodu ludzie krajali i gotowali trupy, zabijali własne dzieci i jedli je

Do miast, mimo blokady dróg, przenikali ludzie ze wsi i umierali na ulicach otoczeni obojętnością przechodniów W Kijowie Charkowie, Dniepropetrowsku władze miejskie każdego dnia o świcie sprzątały trupy W 1933 na ulicach Połtawy w ciągu jednego dnia dołączono się 150 zwłok

Ukraina licząca 40 milionów ludzi stała się olbrzymim obozem zagłady na dziesięć lat przed Oświęcieniem

dostać 325 tys ton W następnym miesiącu oficjalnie położono kres rekwizycjom zboża na Ukrainie

Wycieczonych chłopów zapędzono teraz do nowej kampanii żniwnej Ludzie, którzy przeżyli głód, nie byli zdolni do ciężkiej pracy, nie byli też do niej zdolne ocalałe konie Ale rząd na Ukrainie wywalał do wzmożonego wysiłku Miejscową siłę roboczą wspierano posiłkami z zewnątrz Siewy w 1933 roku wykonano różnymi sposobami Studentów i innych mieszkańców miast „mobilizowano" do żniw i do pomocy posyłano oddziały wojskowe W jednej ze wsi, gdzie wszyscy mieszkańcy albo pomarli albo uciekli w czasie głodu, ulokowano żołnierzy w namiotach rozbitych poza wsią a żołnierzom powiedziano, że wieś nawiedziła epidemia

Żniwo śmierci

Chłopi zmarli, 1930-37	11 milionów
Aresztowani w tym okresie, zmarli potem w obozach	3,5 miliona
Razem	14,5 miliona
W tym	
Straciło życie w wyniku rozkułaczania	6,5 miliona
Śmierć poniosło w latach głodu 1932-33	
Na Ukrainie	5 milionów
Na płu Kaukazie	1 milion
gdzie indziej	1 milion

Podstawowym faktem dotyczącym całego głodu jest to, że zbiory zboża w Związku Sowieckim w 1932 roku w całości nie były gorsze niż w 1931 i były tylko o 12 procent niższe od przeciętnej z lat 1926-30 A przymusowe dostawy zboża wzrosły o 44 procent Żadne modyfikacje planu dostaw, dokonywane na szczeblu lokalnym, absolutnie nie były w stanie zapobiec klęsce głodu Winę za głód zupełnie jednoznacznie ponosił Stalin wraz z moskiewskim kierownictwem

Ludobójstwo

Nigdy nie przeprowadzono oficjalnych dochodzeń w sprawie głodowego terroru na wsi ukraińskiej i na przyległych terenach w latach 1930-33 Nigdy nie ogłoszono, ilu ludzi straciło życie Nigdy też nie udostępniono archiwów niezależnym historykom Mimo to mamy podstawy, by w miarę dokładnie oszacować racjonalnie liczbę śmiertelnych ofiar terroru

Wskaźnik umieralności wahał się znacznie w różnych regionach a nawet wsiach - od 10 do 100 procent We wsiach liczących od 3 do 4 tys mieszkańców (Orliwka, Smolanka, Hrabivka) przeżyło mniej niż po sto osób

Terminu *ludobójstwo* używa się dziś często w sensie retorycznym Jak się jednak wydaje, Związek Sowiecki zasługuje

na oskarżenie o ludobójstwo za to, co uczyniono na Ukrainie

Terror normalną metodą administrowania

Mikołaj Bucharin był zdania, że najgorszym skutkiem wydarzeń z lat 1930-33 nie były cierpienia chłopów, choć były one straszliwe Najgorszym rezultatem była głęboka zmiana w psychice tych komunistów, którzy brali udział w tej kampanii i zamiast utracić zmysły, stali się zadowolonymi burokratami, dla których terror był odtąd normalną metodą administrowania, a wielką cnotą - posłuszeństwem wobec każdego płynącego z góry rozkazu Była to, zdaniem Bucharina, prawdziwa dehumanizacja, prawdziwe odczłowieczenie ludzi pracujących w sowieckim aparacie

Spadkobiercy i wspólnicy

Wydaje się, że główna nauka z tego jest następująca oto komunistyczna ideologia dostarczyła motywacji dla nie mającej precedensu masakry mężczyzn, kobiet i dzieci Okazała się też ta ideologia zbyt prymitywna, sztywna i schematyczna w obliczu problemów, które miała rozwiązać

Wyłania się czasem pytanie, czy obecni przywódcy Związku Sowieckiego byli-by gotowi zabić w wojnie dziesiątki milionów cudzoziemców, albo poświęcić miliony własnych obywateli Otoż nie bez znaczenia jest tu fakt, że starsi przywódcy sowieccy byli bezpośrednio współnikami masakry milionów Ukraińców i innych obywateli ZSRR, zabijanych po to, by zaprowadzić porządek polityczny i społeczny przepisany przez doktrynę Oraz fakt, że młodszy przywódcy nadal usprawiedliwiają to postępowanie

Tego, co miało miejsce w Sowietach z początkiem lat trzydziestych nie można zbyc wzruszeniem ramion, przyjmując że są to wydarzenia zbyt odległe w czasie, by obecnie mogły mieć jakiegokolwiek znaczenie

Jest jasne, że dopóki tych wydarzeń nie można poważnie zbadać i omówić w kraju, gdzie miały miejsce, dopóty w żadnej mierze nie należą one do przeszłości, lecz są problemem żywym, który należy bardzo brać pod uwagę przy wydawaniu sądów o Związku Sowieckim takim, jakim jest dziś Obecni władcy ZSSR są nadal spadkobiercami i współnikami tej potwornej historii

DZIAŁKA CMENTARNA NUMER 301

Warszawski korespondent *New York Times* a Michael T Kaufman odwiedził ostatnio Budapeszt przed zbliżającą się 30 rocznicą węgierskiego powstania w 1956 roku krwawo stłumionego przez Sowietów Oto jego sprawozdanie

Na ogromnym cmentarzu Pest Lorinc w Budapeszcie, w odległym, zarosniętym chwastami kącie, w nie oznaczonym grobach spoczywa 280 studentów, robotników i działaczy politycznych, powieszonych za udział w powstaniu węgierskim w 1956 roku

Działka cmentarna nr 301 Nie przychodzi tu prawie nikt, a jeszcze pięć lat temu większość rodzin straconych mężczyzn i kobiet nie wiedziała, co zrobiono z ciałami

Dzis, kiedy zbliża się 30 rocznica tych wydarzeń, garstka Węgrów, w większości krewnych i towarzyszy broni straconych, nalega by pozwolono im pochować tych bliskich w grobach rodzinnych, albo by przynajmniej pozwolono na oznaczenie nazwiskami obecnych grobów

Prawie wszystkie groby są porosnięte wysoką trawą i krzakami Kwitną tu czerwone maki, tu i owdzie na widocznym jeszcze wzgorku mogły leżeć wieniec Ludzie którzy przyniesli wieniec zapewne nie wiedzieli, na czym grobie je kładą

Gdzieś w tym właśnie kącie cmentarza znajduje się grob Imre Nagy'a, węgierskiego premiera, który na trzy dni przed sowiecką interwencją zbrojną 4 listopada, zadeklarował polityczną neutralność Węgier

Leżą tu także inni działacze polityczni, którzy tamtej burzliwej jesieni poparli sprawę większej niezależności i demokracji na Węgrzech Obok leżą przywódcy studenci i robotnicy, którzy brali udział w walkach ulicznych Wszystkich powieszono, w ciągu trzech lat po tym, jak na Węgry wtoczyły się sowieckie czołgi by stłumić powstanie

Sprawa tych grobów stanowi tabu, bo władze węgierskie nadal jako tabu traktują powstanie 1956 roku Węgry stały się najbardziej liberalnym i nowatorskim krajem Bloku Wschodniego, ale trudno tu znaleźć powieść, opowiadanie, sztukę teatralną, film czy wiersz wspominający, choćby nawet w sposób utajony, o rewolucji - choć była ona najpoważniejszym i najbrutalniejszym powstaniem antysowieckim i antykomunistycznym we Wschodniej Europie

Według rządowego sprawozdania zabito od 5 do 6 tysięcy ludzi, 13 tysięcy zostało rannych, 200 tysięcy uciekło z kraju, zniszczeniu uległo przeszło 20 tysięcy mieszkań Według nieoficjalnych źródeł 40 tysięcy ludzi zatrzymano i uwięziono lub torturowano Po dzisiejszym dniu tamtych dni świadczą budynki o ścianach naznaczonych śladami kul

Dwie strony w podręcznikach historii

Nawet na lekcjach historii temat ten traktuje się pobieżnie i z rezerwą Podręcznik historii dla wyższych klas szkoły średniej poświęca temu okresowi tylko dwie strony, ani słowem nie wspominając ani o sowieckiej interwencji ani o liczbie śmiertelnych ofiar

Imre Mecs, 53-letni inżynier elektronik mówi *Na pewno nadszedł czas, by krewni mogli się upomnieć o ciała W prawie węgierskim nie istnieją już żadne przepisy nie zabraniające wydawanie rodzinom zwłok nawet pospolitych przestępców*

Imre Mecs był jednym z pierwszych, którzy dowiedzieli się, gdzie pochowano „ludzi z 1956 roku” Mało brakowało by i on sam spoczął w jednym z tych grobów i dlatego łączy go z nimi związek uczuciowy

Za udział w walkach ulicznych, jako 23-letni student, został skazany na śmierć, wraz z czterema robotnikami Byli to József Nagy Lajos Szabo, Janos Barany i Gyorgi Ivicz W wyniku apelacji karę śmierci zamieniono mu na dożywotnie więzienie Czterech jego kolegów powieszono Imre Mecs spędził sześć lat w więzieniu, zanim uoloniła go szeroka amnestia

O istnieniu działki 301 na budapeszteńskim cmentarzu dowiedziano się dzięki oddaniu matki jednego z towarzyszy Imre Mecsa Matka Józsefa Nagy, p Istvan Nagy, dowiedziała się, że jej syn ma zostać powieszony wraz z innymi skazanymi pewnego dnia w styczniu 1959 Z daleka, ukradkiem poszła za trumnami z więzienia Gyuto na zachwaszczoną działkę cmentarną

Do dziś modli się na grobach

Dzis ta 87-letnia kobieta nadal przychodzi na groby, by się tu modlić Powiedziała Imre Mecsa o sekretnych grobach a poprzez niego dowiedziały się o nich rodziny innych powieszonych, pogrzebanych na działce 301

Imre Mecs mówi, że w ciągu ostatnich dwu lat kilkoro członków rodzin powieszonych zwracało się do ministerstwa sprawiedliwości o pozwolenie na to, by mogli pochować zwłoki w rodzinnych grobach Powiedziano im, relacjonuje Mecs, że nie udało się odszukać informacji o tym, kto leży w którym grobie Mecs nie daje wiary temu wyjaśnieniu

Tymczasem przywódca węgierski Kadar bez wątpliwości zdobył ogólne poparcie od czasu, kiedy zaczął prowadzić politykę pojednania, pod koniec lat 60-tych Hasło *kto nie z nami - ten przeciw nam* zastąpił wtedy nowym - *kto nie jest przeciw nam, ten jest z nami* Na Węgrzech wprowadzono w życie pewne demokratyczne postulaty z roku 1956, na przykład ostatnio zaczął obowiązywać nowy przepis, na mocy którego dyrektorów fabryk wybierają robotnicy

Ale, jak twierdzą niektórzy działacze opozycji, Kadar zapewne przesładują jeszcze wydarzenia sprzed lat Ludzie ci przypominają, że w stalinowskich latach 1950-tych, kiedy na Węgrzech rządził Matyas Rakosi, Kadar siedział w więzieniu wraz z Imre Nagy'em i innymi, których potem pozwolił uwieźć i powiesić

Nie tylko Imre Mecs, ale i inne osoby są zdania, że Kadar, odbywający swą ostatnią kadencję jako przywódca partii, nie zechce zaryzykować reputacji, którą zdobył w czasie ostatnich dwudziestu lat i nie pozwoli na publiczną dyskusję o wydarzeniach, które przecież wyniosły go do władzy

Imre Mecs jest jednak zadowolony, że Kadar, w jednej z rzadkich wypowiedzi o tamtym okresie, nie użył słowa *kontrrewolucja* lecz zastąpił je słowami *narodowa tragedia*

Imre Mecs, projektant sprzętu elektronicznego, wyraził nadzieję, że ktos sporod władz z okazji 30 rocznicy powstania

pozwoli na pogrzeby powieszonych Jest jednak w tej sprawie pesymistą Większe nadzieje pokłada w bardziej odległej przyszłości

Mówi *Myszę, że kiedy będę miał wnuki i kiedy dorosną, będą już wiedzieć co ja i moi przyjaciele robiliśmy w czasie rewolucji i będą z tego dumne*

B U N T

Po katastrofie w Czarnobylu miała miejsce w Estonii przymusowa branka rezerwistów do prac przy odkazaniu terenu wokół spalonej elektrowni atomowej Zmobilizowani stawiali opór

W dniach od 12 do 16 sierpnia na łamach gazety Noorte Haal organu estonskiego Komsomolu piisał o tym dziennikarz Toni Avikson

Z nie dokończonych serii reportażu Aviksona, który odwiedził miejsce czarnobylskiej katastrofy, wynika że w Estonii wybuchła w związku z branką masowa panika Gazeta w co drugim niemal paragrafie zapewnia że plotki są bardzo przesadzone

Według gazety do Czarnobyla zabrano grupę 200 do 300 mężczyzn często wyprowadzając ich z domów po nocy Byli wśród nich mężczyźni powyżej 45 lat i ojcowie rodzin z kilkorgiem dzieci

W okolicy Czarnobyla musieli myć domy i drzewa i usuwać skażoną glebę zastępując ją przywiezioną z innych miejsc ziemią Byli oburzeni kranowo rozgoryczeni zrozpaczeni

Pracowali od 6 rano do 8 wieczór, mieli tylko dwa wolne dni na miesiąc Pracowali z nimi zmobilizowani rezerwisti z różnych części ZSRR niektórzy zapadli na chorobę popromienną inni się przeziębili w czasie zimnych nocy w zaimprovizowanych namiotach

W czerwcu Estonczyków pod Czarnobylem poinformowano, że służbę przedłuża się im z dwu do sześciu miesięcy Jak wynika z reportażu doszło wtedy do zamieszek i do strajku W połowie czerwca za panował już porządek pisze Avikson demontując krążące po Estonii pogłoski o powstaniu czy też strajku

Rezerwisti pracują w mundurach i w maskach Większość pisze gazeta pracuje w strefach drugiej i trzeciej gdzie sytuacja jest stosunkowo mniej niebezpieczna Tylko niektórzy indywidualni ochotnicy udają się jednorazowo na przykład do Prypjaci gdzie poziom promieniowania jest jeszcze wysoki W ciągu jednej zmiany mogą otrzymać dawkę napromieniowania która powoduje że odsyła się ich do domu

Nadmierne napromieniowanie i inne problemy zdrowotne sprawiły że wystarczająca liczba Estonczyków otrzymała pozwolenia na powrót do Estonii

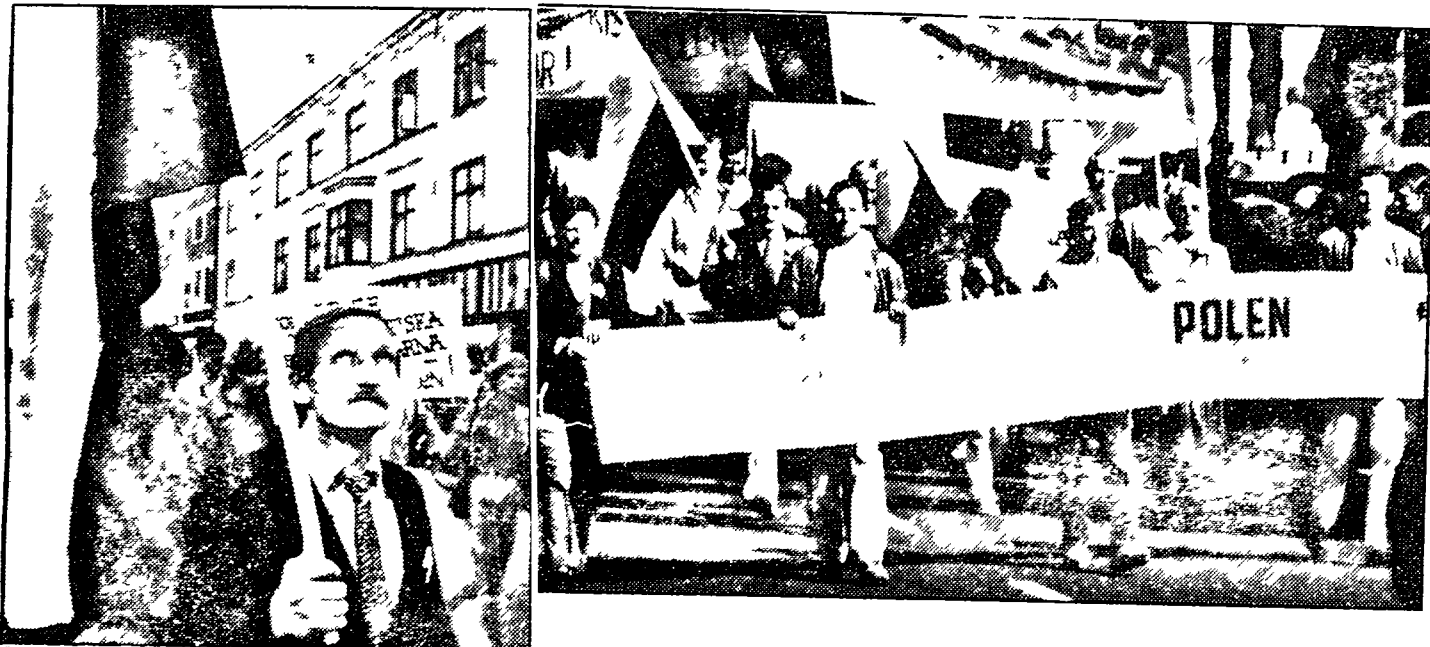
Zmobilizowani boją się że na skutek napromieniowania staną się bezplodni

Druk reportażu Aviksona został przerwany Wynikało z nich, że na Ukrainę wysłano też inne grupy etniczne w tym Litwinów

Estonia jest jedną z republik sowieckich gdzie wpływy Zachodu są największe Wielu Estonczyków stale ogląda fińskie programy telewizyjne

ŚWIATOWE SPOTKANIE ORGANIZACJI PROSOLIDARNOŚCIOWYCH W SZWECJI

Ponizej CSSO demonstruje w Lundzie

W dniach 22-25 sierpnia odbyło się w Lundzie, Szwecja, ogólnoswiatowe spotkanie grup prosolidarnościowych należących do Conference Of Solidarity Support Organizations CSSO stanowi luźne zrzeszenie skupiające ponad 30 organizacji prosolidarnościowych z całego świata. Kanadę reprezentowała delegacja Polish-Canadian Action Group w składzie Leszek Prusinski oraz Grazyna i Zbigniew Farmus.

Na spotkaniu przedyskutowano dwa referaty ogólne, jeden nadesłany przez TKK, przedstawiający ocenę sytuacji w Polsce oraz koncepcję działań niezależnych, drugi Mirosława Chojeckiego, wygłoszony przez autora, zatytułowany "Cele i zadania ruchu prosolidarnościowego na świecie". Ponadto na wyodrębnionych grupach roboczych omówiono wiele spraw szczegółowych i podjęto szereg wiążących decyzji.

Z kluczowych spraw warto wymienić postanowienie do przodu programu koordynacji pomocy więźniom politycznym w Polsce. Delegaci zdecydowali o przeniesieniu banku informacji o więźniach z Paryża do Londynu i o utworzeniu tam pełnomocnego osrodko koordynacji pomocy.

Postanowiono również, że poszczególne organizacje będą mogły zwracać się z propozycją adopcji więźniów politycznych do swych lokalnych społeczności, niekiedy więc adoptować wszystkich więźniów swymi wewnętrznymi kanałami.

W Lundzie CSSO podjęła po raz pierwszy jako osobny problem polskiego rolnictwa i pomocy dla rolników polskich. Pierwszy krok został zrobiony, a jaką postać konkretną przybierze pokazuje przyszłość.

Na spotkaniu ustalono także kalendarz obchodu rocznic Konferencji zalecała organizacjom obchodzenie rocznicy utworzenia NSZZ "Solidarność" w dniu 31 sierpnia oraz rocznicy wprowadzenia w PRL stanu wojennego w dniu 13 grudnia. Ponadto zalecała by organizacje zrzeszone w CSSO podjęły współpracę z grupami emigracyjnymi z krajów bloku sowieckiego i z innymi zainteresowanymi organizacjami dla obchodów "Dnia Czarnej Wstążki" w dniu 23 sierpnia. Zalecono także by organizacje CSSO o ile pozwolą na to lokalne warunki obchodziły wraz z organizacjami emigracyjnymi rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja w dniu 3 maja, Święto Żołnierza Polskiego w dniu 15 sierpnia (rocznica zwycięstwa nad bolszewikami) oraz Święto Niepodległości Polski w dniu 11 listopada.

Spotkanie przebiegało w roboczej, rzeczowej atmosferze. Niekiedy dochodziło do ostrych spier. Jednym z takich spier była zgłoszona przez Europę propozycja rezolucji w sprawie stosunku CSSO do pacyfizmu i ruchow pacyfistycznych. Ameryka stanowczo się sprzeciwiła rezolucji argumentując, że w USA i w Kanadzie ruchy pacyfistyczne mają charakter lewicowy i prosowiecki i jakkolwiek apel do nich o współpracę bądź o poparcie nie ma sensu. Delegaci z krajow zachodnioeuropejskich utrzymywali, że pacyfisci zachodnioeuropejscy wyłonili już liczne ugrupowania antysowieckie, a jako że są potężnym ruchem społecznym warto u nich zabiegać o poparcie dla "Solidarności". Zaczęły padać ostre słowa i ciężkie argumenty. Na szczęście dla nas Ameryki sprawę pomysłnie rozstrzygnęło głosowanie, wygrane tylko dwoma głosami przez przeciwników rezolucji. Znalezione także rozwiązanie kompromisowe w Lundzie CSSO wyda jedynie komunikat, w którym przedstawi stanowisko TKK (dosłownie je cytując) wobec pacyfizmu i ruchow pacyfistycznych. Zgodzono się również by Europa na najbliższej swojej konferencji uchwaliła odpowiednią rezolucję wyłącznie jednak pod firmą europejskiej sekcji CSSO.

23 sierpnia CSSO wzięła udział w lundzkiej demonstracji w ramach "Dnia Czarnej Wstążki". Delegaci CSSO niesli plakaty potępiające reżym Jaruzelskiego i domagające się bezwarunkowej wolności dla wszystkich więźniow politycznych w Polsce. Głównym mowcą był sekretarz CSSO, Szwed, Jan Axel Stoltz.

Spotkanie w Lundzie cieszyło się od początku do końca olbrzymim zainteresowaniem szwedzkich srodkow masowego przekazu. Informacje o konferencji wraz ze zdjęciami ukazały się w największych gazetach szwedzkich. Na konferencji przebywał także przedstawiciel RWE oraz przedstawiciele emigracyjnej prasy polskiej.

W Lundzie postanowiono, że najbliższe spotkanie amerykańskiej sekcji CSSO odbędzie się w listopadzie w Bostonie, a następnym światowe spotkanie CSSO odbędzie się w II połowie sierpnia przyszłego roku w Londynie.

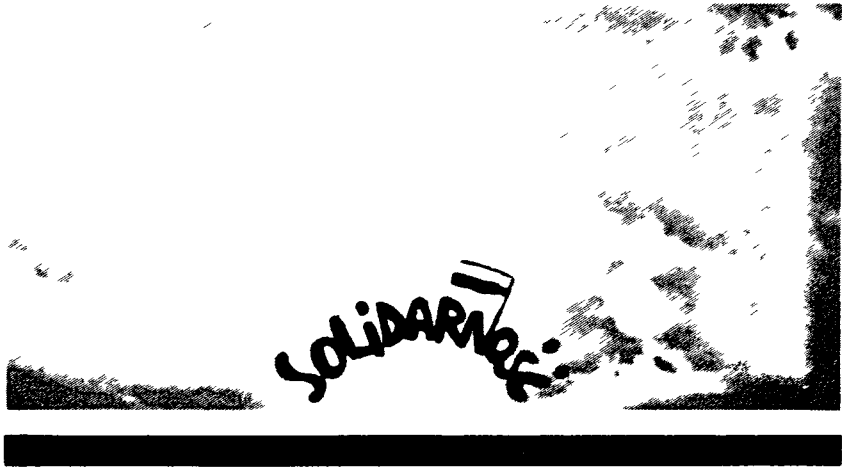
ZBIGNIEW FARMUS

Dwa zdjęcia środkowe wytrwali zostali nagrodzeni zdjęciem zbiorowym delegatow kończącym spotkanie, sekretarz CSSO Stoltz przemawia w "Dniu Czarnej Wstążki", dwa zdjęcia dolne ksiądz prof Synan przedstawia projekt listu do senatora J Kempa, prezydium - Ewa Słusarek - koordynator na Amerykę Płn, Jan Axel Stoltz sekretarz CSSO i Jozef Lebenbaum - koordynator na Europę

• ORGANIZACJI PRO-SOLIDARNOŚCIOWYCH •

KONFERENCJA

W KANADZIE

• KITCHENER, ONT. 30, 31 SIERPNIĄ, 1986 •

30 i 31 sierpnia w Kitchener Ontario odbyła się konferencja grup pro-solidarnościowych z całej Kanady. Gospodarzem spotkania była grupa Przyjaciele Solidarności (Friends of Solidarity).

Kitchener - miejsce zlotu

Podczas zjazdu w Calgary delegat z Kitchener, Zenon Switalski zaprosił wszystkich uczestników na spotkanie w swym mieście. Spotkanie miało być kluczowe. Różne grupy, które poznały się w Calgary postanowiły na kolejnym zjeździe utworzyć strukturę gwarantującą wzajemną współpracę i koordynację działań na rzecz kraju. Podczas spotkania miano rozstrzygnąć w jakim stopniu spójna ma być ta struktura, czy będzie to szeregowa organizacja czy luźniejszy związek.

Istotne też było ustalenie zależności pomiędzy ogólnokanadyjską siatką organizacji a ogólnoswiatową organizacją grup CSSO oraz powstałym w tym miesiącu w Lund sekretariatem. Gospodarze mieli więc zadanie trudne i subtelne zarazem. Stworzyć atmosferę, w której zwolennicy odmiennych koncepcji powiązań organizacyjnych znaleźliby wspólny język. Jeden z uczestników spotkania powiedział: "to mi w mini skali przypominało I zjazd Solidarności". Chociaż skala rzeczywistości nieporównywalna, Kitchener to nie Gdansk, grupy pomocy to nie Solidarnosc sama, stało się wreszcie zadaniem na co czekaliśmy od lat.

W galopie rezolucji i uchwał nie zauważyliśmy, że wybiła historyczna data. Powstała konfederacja grup pro-solidarnościowych z Kanady. Pojawiła się na polonijnym firmamencie ogólnokrajowa struktura nowego pokolenia emigracyjnego i to nie zasciankowa, lecz włączona w ogólnoswiatowy ruch.

Po tych niewątpliwych brawach dla gospodarzy i gości, przyjrzyjmy się bliżej gospodarzom.

"Przyjaciele" z Kitchener

Miejscowość oddalona godzinę jazdy na zachód od Toronto, nazwą nawiązuje do tradycji niemieckiego osadnictwa. Przed laty miejscowość ta nazywała się Berlin. W miasteczku pozostała schludna i skrzętna niemiecka atmosfera, z nieodłącznym rubasznym Oktoberfest. Osadnictwo polskie niewielkie, ale zwarte - kilkaset rodzin. Uchodźców z lat 80-tych przyjęło miasto serdecznie. Maria Prochnicka, prezeska tamtejszego Kongresu mówi: "wnieśli tyle nowego w nasze życie".

O powstaniu organizacji "Przyjaciele Solidarności" pisaliśmy przed dwoma laty. W statucie czytamy cele: pomoc moralną i materialną walczącemu Narodowi i Solidarności w kraju, informowanie opinii publicznej o bieżącej sytuacji w Polsce, działanie w celu utrzymania polskości i kultury polskiej na emigracji. Środki działania: zbieranie funduszy przez składki, imprezy i zbiórki, współ-

praca z organizacjami polonijnymi, korzystanie ze środków masowego przekazu, zjednywanie dla naszych idei wpływowych osobistości. Program zbliżony do PCAG z Toronto, wielu innych organizacji powstałych nieomal jednocześnie i niezależnie. Rzeczywistość organizacyjna - grupa składkowych członków - kilka osób do wyliczenia na palcach robi za stu. Zapytacie państwo, jaki wpływ na osobistości może mieć taka mała grupka z Kitchener. Oto rzut na listę honorowych gości zjazdu.

Burmistrz miasta Don Cardello, jowialny Włoch. Wyraznie przejęty faktem, iż w jego mieście odbywa się zjazd z całego kraju, "Wiem na co czekacie, toczy wrokiem po sali, żeby jedna z ulic w mieście nazywała się "Solidarnosc". "Obiecuję to wam". Miasto podarowało uczestnikom spotkania pamiątkowe drobizgi i reklamówki.

John Reimer M P z Kitchener. Długie przemówienie o Solidarności i jej ideach do kilkudziesięciu osób. Niezłe rozeznanie w sytuacji w Polsce. Gesty współczucia.

Andrew Witer M P z Parkdale. Powiadomiony przez PCAG o konferencji, przyjeżdża bez wahania. Ukraińiec z pochodzenia mimo łagodnego oblicza, ma w parlamencie opinię jastrzębia. Co do sowieckiego systemu bez złudzeń.

Juri Shymko - jak zwykle świetnie przygotowane ostre przemówienie. W ręku pęk kartek, po nocnym ślęczeniu. Gość z Toronto, poseł do parlamentu prowincjonalnego, konserwatysta.

Następnego dnia uczestniczył w skromnym przyjęciu poseł z rządzącej partii liberalnej w Ontario wraz z małżonką, wpływową dziennikarką miejscowej stacji telewizyjnej. Ponadto przemówienie wygłasza członek komitetu organizacyjnego Black Ribbon Day profesor Hess. Dziękuje Polakom za ogromne poparcie organizacji. Dnia. Mówi o jego wielkim sukcesie i rosnącej świadomości Pokoju z Wolnością, idei, która nakazuje wiązać pokój z prawem woli do samostanowienia, prawem odebranych w sowieckim obozie. Estonczyk przywołał swe kontakty z kulturą polską i tradycją walki o niepodległość. Wspominał o lekturach polskich pisarzy. Przemówienie zakończył sienkiewiczowski tytułem Quo Vadis wyrażając nadzieję, że walka o prawa człowieka zakończy się zwycięstwem.

Tyle o gościach honorowych. Ostatni długi weekend tego roku przesiedzieli ładnie 3 godziny w pustej nieomal sali. Skład okazał się nie gorszy niż podczas niejednego walnego zjazdu. Jeden punkt programu bliski celu.

Należy przy tym wspomnieć, iż obecna była na zjeździe delegacja Biura CSSO w USA oraz kierownik Biura Solidarności przy CLC (Canadian Labor Congress) reprezentujący TKK na Kanadę Wojciech Gilewski.

A teraz zwykli uczestnicy Organizacji, które w ciągu 2 dni opracowały statut, 9 rezolucji, 6 listów (wszystko prawie podczas konferencji przetłumaczone, powielone i rozdane uczestnikom).

W konferencji wzięły udział in corpore:

- 1 Grupa Działania na rzecz Solidarności Montreal, Quebec
- 2 Polish Canadian Action Group Toronto, Ontario
- 3 Przyjaciele Solidarności Kitchener, Ontario
- 4 Stowarzyszenie Przyjaciół "Solidarności" Winnipeg, Manitoba
- 5 Polskie Ugrupowanie Polityczno-Społeczne "Niepodległość - Solidarnosc", Calgary, Alberta
- 6 Emigracja Solidarności - Solidarnosc Emigracji, Edmonton, Alberta
- 7 Towarzystwo Przyjaciół Solidarności Vancouver, British Columbia

Konferencja i konfederacja

Pierwszy dzień obrad upłynął pod znakiem przemówień polityków, biesiad i burzliwej dyskusji nad formą zjednoczenia. Przeważała idea konfederacji. W drugim dniu uchwalono statut nowego ciała, rezolucje i listy.

Konfederacja kanadyjska grup pro-solidarnościowych jest dziś częścią CSSO. Według karty konfederacji organizacje, które wchodzi w jej skład udzielają poparcia NSZZ Solidarnosc, jak również innym demokratycznym grupom opozycyjnym w ich walce o wolną demokratyczną i samorządną Polskę.

Uczestniczące organizacje dążą do współpracy ze wszystkimi demokratycznymi ugrupowaniami zarówno w Polsce jak na emigracji, przy zachowaniu pełnej autonomii i niezależności. Organizacje te będą współpracować z ugrupowaniami broniącymi praw człowieka i zasady samostanowienia, zwłaszcza działającymi w krajach Europy środkowej. Szczegółowe zasady współpracy i zależności podaje Karta Konfederacji, dostępna dla zrzeszonych organizacji. Konfederacja ma charakter otwarty i mogą się włączać do niej nowe organizacje, o ile spełniają statutowe warunki.

Konfederacja wybrała koordynatora. Został nim (przy dwóch głosach wstrzymujących PCAG i "Niepodległość

Solidarnosc" z Calgary) prezes PCAG (Polish Canadian Action Group) z Toronto - Leszek Prusinski. Sekretarzem konfederacji wybrano delegata z Winnipegu Macieja Ilowieckiego ze Stowarzyszenia Przyjaciół "Solidarności".

Z racji niekwestionowanej autonomii poszczególnych grup nie dyskutowano spraw ideologicznych ani programowych. O wspólnym punkcie widzenia niech świadczą wydane rezolucje. Rezolucje w sprawie więźniów sumienia skierowane do parlamentu i rządu Kanady, CLC i Amnesty International z apelem o wszczęcie kroków dla uwolnienia więźniów, którzy gnębieni są za przekonania zgodne z konstytucyjnym prawem swych państw. Delegaci uchwalili też tekst do premiera Kanady w sprawie działalności CBC wobec problemów narodów Europy środkowej, a zwłaszcza obchodów Dnia Czarnej Wstążki. Do rządu Kanady wystosowano protest wobec obecnej polityki handlowej pomiędzy Wschodem i Zachodem.

Poszły też z konferencji listy do premiera Mulroneya, Wałęsy, Premiera Rządu RP na Uchodźstwie, Komitetu Dnia Czarnej Wstążki.

Ogłoszono też oficjalny komunikat końcowy, który przytaczam w całości.

Komunikat końcowy Kanadyjskiej Konferencji Grup Prosolidarnościowych

Utożsamiając się z ideałami ruchu społecznego uchwalonymi na I Krajowym Zjeździe NSZZ "Solidarnosc" w walce o niepodległą i demokratyczną Polskę, delegaci kanadyjskich organizacji pomocy Solidarności, zebranych w Kitchener, w dniach 30-31 sierpnia 1986

- I powołali Kanadyjską Konfederację Grup Prosolidarnościowych działającą w oparciu o przyjęty statut (aneks)
 - II uchwalili teksty załączonych listów,
 - III Postanowili, że kolejne spotkanie Kanadyjskiej Konfederacji Grup Prosolidarnościowych odbędzie się w terminie ustalonym przez Koordynatora.
- (Dzisiaj już wiadomo, że kolejna konferencja grup kanadyjskich odbędzie się w Winnipegu, ogólnoamerykańska w Bostonie, światowa w Londynie w Anglii.)

G F

Migawki z najgorętszych momentów zjednoczeniowego spotkania

"MILCZENIE"

- wielkie wydarzenie artystyczne
w Montrealu • Toronto • Ottawie • Kitchener

O autorze

Roman Brandstaetter

W styczniu br. przypada 80 rocznica urodzin Romana Brandstaettera, wybitnego poety, dramaturga, eseisty i tłumacza, pisarza aktywnego na niwie literackiej od blisko 60 lat. Jego pierwszy tomik wierszy pt. "Jarzma" ukazał się w roku 1928. Jeszcze przed wojną zazna- czył swoją indywidualność poetycką kil- koma zbiorami liryków "Droga pod go- rą", "Węzły i miecze", "Krolestwo Trze- ciej Światyni", "Jerozolima światła i mordu", nawiązującymi do wzorów kla- sycystycznych i Biblii, która w dalszej jego twórczości stała się głównym źró- dłem inspiracji i normą moralną wszelkie- go wartościowania. W latach 30 tych publikuje swoje teksty na łamach wielu pism w "Buncie Młodych", "Chwili", "Dzienniku Lwowskim", "Gazecie Pol- skiej", "Głosie Prawdy", "Nowym Dzienniku", "Polsce Zbrojnej", "Nowej Reformie", "Sterze", "Naszym Głosie Powszechnym", a także w elitarnych "Wiadomościach Literackich".

Po studiach polonistycznych na Uni- wersytecie Jagiellońskim w r. 1929 wyjez- dza do Paryża z postanowieniem przeba- dania działalności społeczno-politycznej Adama Mickiewicza w tamtejszych bibliotekach i archiwach. Owocem tego pobytu będzie uczone rozprawa pt. "Le- gion Żydowski Adama Mickiewicza".

W 1935 roku odbywa podróż po Grecji i Turcji. Wybuch wojny w 1939 r. zastaje go w Londynie. W 1940 r. przez Iran, Irak i Transjordanię wędruje do Jero- zolimy, gdzie pozostaje do końca wojny. W 1946 r. wyjeżdża do Egiptu, a stamtąd do Rzymu.

W Wiecznym Mieście pełni obowiązki at- tache kulturalnego przy ambasadzie pol- skiej. W 1948 r. powraca do kraju. W Teatrze Polskim w Poznaniu obejmuje etat kierownika literackiego. W 1950 r. wyjeżdża do Zakopanego. Po dziesięciu latach znowu staje się mieszkańcem Poz- nania. Tym razem już na stałe.

Lata powojenne są okresem erupcji talentu dramaturgicznego Brandstaette- ra. W ciągu dwudziestu lat powstaje 20 sz- sztuk teatralnych. Terenem ich penetracji jest historia i współczesność, sprawy ogól- ne i narodowe, a przede wszystkim sfera moralności, problemy dobra i zła, miłos- ci i nienawisści, prawdy i kłamstwa. "Początkiem dobrego pisania jest moral- ność" - pisze Brandstaetter w wierszu "Ars poetica". I świadomość doniosłości tego odkrycia towarzyszy mu w całej twórczości w drobnych tekstach lirycz- nych i wielkich przedsięwzięciach proza- torskich ("Jezus z Nazarethu"), a przede wszystkim w utworach teatralnych, takich jak "Powrót Syna Marnotrawnego", "Noce narodowe", "Ludzie z martwej winnicy", "Krol i aktor", "Znaki wol- nosci", "Milczenie", "Upadek kamien- nego domu", "Dzień gniewu", "Zmierzch demonów".

W 1967 roku Brandstaetter wydaje pierwszy tom wielkiej powieści o "Jezu- sie z Nazarethu". Tom nosi tytuł "Czas milczenia". W następnych latach ukazują się dalsze części "Czas wody żywej", "Czas chleba i światła", "Pełnia czasu". Całość liczy sobie 1500 stron druku. Jest to monumentalny fresk historyczny, w który wpisane zostały dzieje Jezusa. Jego autor ujawnił zdumiewającą wiedzę o epoce i ludziach w niej żyjących, o oby- czajach i psychologii, o wierzeniach re- ligijnych i klimatach duchowych. Stwo- rzył dzieło bez precedensu w historii pol-

skiej literatury. Dzieło wyrosło z fascyna- cji i podziwu dla osoby Jezusa, jego prze- stania moralnego i religijnego. Wyobra- znia poetycka Brandstaettera często pro- wadzi do czasów biblijnych. Z tych eks- kursów wyobrazni zrodzi się powieść "Prorok Jonasz" (1983), z nich - bierze się wola pisarza przyswajania polskiemu czytelnikowi arcydzieł poezji biblijnej po- przez przekłady z języka hebrajskiego Ksiąg Eklezjasty, Hioba, Trenów Jere- miasza, Psalmów.

Powojenna twórczość liryczna Brandstaettera "Faust zwyciężony", "Modlitwa rzymska", "Pieśń o moim Chrystusie", "Hymny Maryjne", "Dwie muzy" staje się przede wszystkim eksplo- racją przeżycia religijnego.

Z artykułu B. Mamonii opublikowanego w Tygodniku Powszechnym

Dramat "Milczenie" grano w 78 teatrach Europy, Australii i Stanów Zjed- noczonych, m.in. w Paryżu, Wiedniu, Los Angeles, Amsterdamie, Stuttgarcie, Sztokholmie, Londynie, Oslo.

TEATR NOWY

POSK i FUNDACJA
F LASKIEGO
wystawia sztukę

Romana Brandstaettera MILCZENIE

Reżyseria TADEUSZ LIS

Scenografia Marek Grelak

obsada

Jerzy Poniłowski (gościnnie)

JERZY KARASZKIEWICZ

Irena, jego żona -

DOROTA ZIĘCIOWSKA

Wanda, jego córka - JOANNA KAŃSKA

z poprzedniego małżeństwa

Feliks Witowicz, prokurator -

DANIEL WOŹNIAK

Piotr Niedzicki -

GRZEGORZ STACHURSKI

Funkcjonariusz Urzędu Bezpieczeństwa -

ANTONI KAMIŃSKI

Kierownik produkcji

URSZULA ŚWIĘCICKA

RZECZ DZIEJE SIĘ W ROKU 1951
W WARSZAWIE

SZTUKA W 3 AKTACH Z 20-MIN PRZERWĄ

TORONTO

- czwartek, 11 września o godz. 7 30

- sobota, 13 września o godz. 8 00

495 Jarvis St (rog Wellesley)

Bilety do nabycia

Solarski Pharmacy, 149 Roncesvalles Av
Redakcja "Głosu Polskiego", 390 Ron-
cesvalles Ave oraz w sklepie "Jolanta In-
teriors", 2368 Bloor St W

także przy kasie

Informacja telefoniczna 925-8128

Kitchener, 12 września
w podziemiach kościoła Serca Jezusowego,
godz. 8 00 wieczorem

Ottawa 7,

Montreal 5 6 9.

CENTAUR

453 St - Francois-Xavier Vieux Montreal

Rezerwacje: 288-3161

O aktorach teatru POSK

JERZY KARASZKIEWICZ

Ukończył Państwową Wyższą Szkołę Teatralną w Warszawie w r. 1960. Już na studiach związał się ze Studenckim Teatrem Satyryków (STS). Po ukończeniu PWST występował w teatrach warszaw- skich Powszechnym, Dramatycznym, Polskim i w Rozmaitości. Najbar- dziej znaczącym okresem jego pracy ar- tystycznej był powrót do Teatru STS w roku 1969. Grał we wszystkich przedsta- wieniach tego teatru do chwili rozwiąza- nia zespołu w roku 1972. Grał w wielu przedstawieniach TV oraz Teatru Polskie- go Radia. W ostatnim okresie zagrał wiele znaczących ról w teatrze m.in. McMur- phy'ego w *Locie nad Kukulczym Gniaz- dem*, *Merkucja w Romeo i Julia*, w *Ry- szardzie III*. Zadebiutował w filmie w 1961 r. w *Godzime pasowej rozy* rez. H. Bielinska. Od tej pory zagrał w kilku- dziesięciu polskich filmach m.in. *Polowa- nie na muchy* rez. A. Wajda, *Sciany cza- rownic* rez. P. Komorowski oraz w wielu serialach telewizyjnych m.in. *Stawka wię- ksza niż życie* i *Ostrze na ostrze*.

DOROTA ZIĘCIOWSKA

Ukończyła wydział aktorski w Pan- stwowej Wyższej Szkole Teatralnej im. L. Solskiego w Krakowie w 1981 r. Po przy- jeździe do W. Brytanii kontynuowała nau- kę w Actors' Centre oraz w London Aca- demy of Music and Dramatic Art. Brała udział w filmach *Życie Kamila Kuranta* rez. G. Warchola, *Titina* w rez. Stebni- ckiej, w *Moonlighting* w rez. J. Skolimow- skiego i w *Wynne and Senkowski*. W teatrze POSKu grała w *Rozdziale Dru- gim w małej Apokalipsie* rez. Kaut-How- son, w *Ich Czworu* Zapolskiej rez. W. Sheybala, w *Smiegu Przybyszewskiego* rez. M. Wachowiak, w *Wyjątkowym poz- woleniu na pobyt*, scenariusz i reżyseria H. Kaut-Howson i ostatnio w *Gołoledzi J. Przybory* rez. Dangel. Publiczności tele- wizyjnej znana jest jako Anna Ross w po- pularnym serialu *ITV Crossroads*.

JOANNA KAŃSKA

Ukończyła Państwową Wyższą Szko- łę Teatralną i Filmową im. Leona Schil- lera w Łodzi w 1981 r. Spektakl dyplomo- wy *Sen nocy letniej* Shakespeara i *Czarownice z Salem* Millera. Występowa- ła w Teatrze Nowym w Łodzi - w *Ucie- chach Staropolskich* rez. K. Dejmką

Grała w wielu filmach w czasie i po ukon- czeniu studiów, m.in. w *Rodzime Pola- nieckich*, *Karierze Nikodema Dyzmy* rez. Przytkowskiego, *Był jazz* rez. Falka. *Ich czworu* w Teatrze Nowym i *Krolewna Sniezka* w Teatrze Syrena były jej pierw- szymi występami w teatrze na emigracji. Następnie widzieliśmy ją w roli Etki w sztuce Sł. Mrozka *Alfa* oraz jako Nihe- kownę w *Małym dworku*, a ostatnio w *Gołoledzi J. Przybory*.

DANIEL WOŹNIAK

Absolwent Wyższej Szkoły Teatral- nej w Warszawie 1973 r. Wieloletni aktor Teatru Polskiego w Warszawie. Główne role: *Frank w Profesji pani Warren*, *Shaw'a*, *Pan Jan Tolup* w *Lecie Rittnera*, *Romeo w Romeo i Julia* (Teatr Wiel- ki, występ gościnnie w 1971 r. w rez. A. Hanuszkiewicz), *Milord w Henryk IV na łowach*, *Don Lodovic w Otello*, *Na szkle malowane*. Ostatnio w *Uciechach staro- polskich* w rez. K. Dejmką. Pierwszy wystę- p na emigracji w sztuce *Kochany panie Ionesco* rez. K. Rozycki (Teatr ZASP). Następnie w Teatrze Nowym POSKu w sztuce G. Zapolskiej *Ich czworu*, *Snieg St. Przybyszewskiego*, *Wyjątkowe pozwole- nie na pobyt* scenariusz H. Kaut-Howson oraz w *Alfie St. Mrozka* i *W małym dworku St. Witkiewicza* i *Gołoledzi J. Przybory*.

GRZEGORZ STACHURSKI

Przez szereg lat związany był z teatrami w Warszawie - ostatnio z Teatrem Syrena. Na londyńskiej scenie debiuto- wał rolą *Starego Marynarza* w *Zeglarzu Szaniawskiego* w Teatrze ZASP. Następ- nie brał udział w wieczorze poezji emig- racyjnej w Teatrze Nowym po raz pierw- szy wystąpił jesienią 1985 r. w *Gołoledzi J. Przybory* rez. P. Dangel.

ANTONI KAMIŃSKI

Zaczął grać w teatrze "Syrena" w wieku lat czternastu. Pracował w war- sztaście teatralnym "Laboratorium" pod kierownictwem Barbary Renskiej. Grał w wielu przedstawieniach Teatru ZASPU re- żyserowanych przez L. Kielanowskiego m.in. *Ciotuni*, *Panu Jowalskim*, *Szczęśliwym wydarzeniu*, *Świętoszku*. Ostatnio brał udział w sztuce *Krolewna Sniezka* wystawionej przez Teatr "Syre- na". Jest czynnym członkiem zespołu śpiewu i tanca Mazury.

**KOMITET HELSIŃSKI
W POLSCE
MARZEC 1986**

**UKŁAD
HELSEŃSKI,
PAKTY
PRAW
CZŁOWIEKA
I POLSKA**

Przygotowano wprowadzić represyjne ustawodawstwo, które - choć sprzeczne z traktatami międzynarodowymi, chroniącymi prawa człowieka, podstawowe wolności - stanowi jednak jakąś formę legalizacji zachowania organów państwowych. Na pozór np. normy kodeksu karnego zawierają informacje, jaki wymiar kary będzie zastosowany wobec określonego rodzaju przestępstwa. W rzeczywistości jednak normy owe (jak p. omawiany wyżej art. 282 a kk) są celowo tak sformułowane, że racjonalne przewidywanie nie jest możliwe. Kwalifikacja czynu z reguły jest arbitralna. Nakaz resztowania może być wydany lub nie. W czasie zatrzymania, w czasie przesłuchania można być pobitym, a nie, można oczekiwać szantazu - ale także kolejne akty postępowania mogą przebiegać zgodnie z przepisami kodeksu postępowania karnego. Określona kategoria może spotkać się z karą całkowicie poza prawą armię poza prawnego, poza instytucjonalnego karania, mogą być różne. Od włamania funkcjonariuszy SB do nieszkania podczas nieobecności właścicieli w celu przeprowadzenia przeszukania lub wmontowania poduch, poprzez zniszczenie samochodu, wybite szyby, oknie, przysyłanie anonimowych listów i telefonów, zawierających szantaze i pogrozki, aż po pobicie przez nieznanymi sprawców, uprowadzenie, wreszcie zabójstwo, dokonane przez "nieznanych" sprawców, przypadkowe - lub obmyślane w taki sposób, żeby były pozorne dowody, iż było to samobójstwo lub nieszczęśliwy wypadek, a winną była ofiara. Represje mogą mieć także postać najprzeróżniejszych szkwa administracyjnych. Ale też - człowiek aktywnie i jawnie uczestniczący w różnych formach działalności niezależnej może przez długi czas nie poddawany żadnym szykanom i represjom. Tak więc np. drukarz lub kolporter prasy niezależnej nie wie, czy po zatrzymaniu zostanie pobity i aresztowany, czy tylko aresztowany, czy zostanie postawiony przed sądem niezwłocznie i skazany w trybie przyspieszonym, czy też przez długie miesiące będzie przebywał w areszcie śledczym w oczekiwaniu na rozprawę sądową, która odbędzie się lub nie, nie wie też, jaki będzie wyrok, a o wyroku, nawet prawomocnym - czy minister sprawiedliwości nie wniesie rewizji nadzwyczajnej, żądającej podwyższenia kary. O nieobliczalności represji świadczą także np. fakty z sierpnia 1985 przez kilka tygodni w procesach politycznych przeciwko drukarzom, kolporterom niezależnej prasy znaną tendencją było skazywanie na kary więzienia w zawieszaniu. W ostatnich tygodniach poroczono jednak do praktyki wyroków skazujących na kary bezwzględnej pozbawienia wolności, przy czym kilku przypadkach sędzią orzekał kary wyższe od proponowanych przez prokuratora.

Wybor osob represjonowanych, nasilenie fali aresztowań, metody postępowania karnego - to wszystko zależy od bieżącej koniunktury w różnych aparatach państwa, od bieżącej taktyki grupy rządzącej wobec państw zachodnich, od przebiegu różnych plenum czy sesji rad partii, od sposobu interpretacji uchwał zjazdu ZPR przez władze PRL.

Wszystko to, rzecz jasna, nie ma nic wspólnego z jakimkolwiek porządkiem prawnym.

V

W latach, kiedy rozgrywały się kolejne akty polskiego dramatu, trwał proces negocjacji między przedstawicielami państw, uczestniczących w KBWE 11 listopada 1980 r. po trwającym kilka tygodni Spotkaniu przygotowawczym, rozpoczęło się Spotkanie w Madrycie. Od początku przedstawiciele państw realnego socjalizmu zmierzali do tego, by obrady nie miały charak-

teru konferencji przeglądowej. Z punktu widzenia żyjących w tych państwach społeczeństw zrezygnowanie przedstawicieli Zachodu z krytycznej analizy realizacji postanowień Aktu Koncowego w kwestii praw człowieka oznaczałoby, że reprezentanci demokratycznych państw wyrzekają się swej tożsamości i po prostu uczestniczą w narzuconej im farsie.

Madryt nie był jednak farsą. Zbrodniczej akcji wojsk ZSRR w Afganistanie nie można było przemilczeć. Sprawa afgaska była w pierwszej fazie madryckiego forum motywem wystąpienia przedstawicieli państw zachodnich, krytycznie odnoszących się do postępowania ZSRR w kwestii poszanowania zasad KBWE. Po ponad rok trwających debatach pojawiła się nowa sprawa, sprawa polska. Debata została przerwana. Przedstawiciele państw zachodnich, powrócivszy do Madrytu w lutym 1982 r. oświadczyli, że nie zamierzają "urzędować normalnie" (określenie M. Kampelmana). Uzgodniono przerwać do listopada 1982 r. Po wznowieniu obrad problemy poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności w krajach realnego socjalizmu nadały debacie dramatyczny charakter. Przedstawiciele Zachodu w swoich wystąpieniach nie ograniczali się jedynie do sprawy polskiej. Krytykowano również postępowanie władz innych państw realnego socjalizmu. Mimo ostrych oskarżeń, sformułowanych pod adresem ZSRR, PRL i innych państw bloku komunistycznego, przedstawiciele tych państw nie odeszli od stołu obrad. Po dramatycznych sporach osiągnięto kompromis w sprawie dokumentu końcowego. Dokument Końcowy Spotkania Madryckiego został ostatecznie podpisany 6 września 1983 roku.

W dokumencie madryckim państwa uczestniczące potępiły terrorizm i zobowiązały się podejmować skuteczne środki dla położenia kresu aktom terroru, określiły gwarancje dla swobod religijnych, zobowiązały się do zapewnienia prawa do swobodnego tworzenia związków zawodowych i swobodnego prowadzenia działalności związkowej.

Te ostatnie postanowienie było konsekwencją wydarzeń w Polsce. Pod wpływem presji państw zachodnich, państwa realnego socjalizmu zmuszone zostały do werbalnego uznania wolności związkowych. Ponadto w Dokumencie Madryckim powtórzono raz jeszcze, że Aktem Końcowym, zobowiązania, dotyczące praw człowieka. Zobowiązano się także do zapewnienia "stałego i odczuwalnego postępu" w tej dziedzinie oraz do zwołania w maju 1985 r. spotkania ekspertów w Otwawie "w sprawach poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności we wszystkich ich aspektach".

Po zakończeniu Spotkania Madryckiego nie zostały przywrócone w Polsce wolności związkowe, zaś łamanie praw człowieka przez władze PRL przekroczyło daleko wzory represji wobec niekomformistycznych jednostek i stało się podstawą polityki wobec całego społeczeństwa. Rząd PRL jako partner układu międzynarodowego jeszcze raz dowiódł, że nie jest partnerem wiarygodnym. Po Madrycie nie nastąpił również "odczuwalny postęp" w dziedzinie poszanowania praw człowieka przez inne państwa realnego socjalizmu. Madryt nie przyniósł więc konkretnych zmian w sytuacji społeczeństw tych państw, ale problemy "trzeciego korytarza", a w związku z tym także kwestie przestrzegania umów międzynarodowych, uzyskały nowe znaczenie. Znalazło to odbicie nie tyle w Dokumencie Końcowym, ile w przebiegu debat, również debaty ekspertów w Otwawie, na Forum Kultury w Budapeszcie, a także w zmianie nastawienia opinii publicznej. Mimo że obrady odbywały się przy drzwiach zamkniętych, opinia publiczna miała możność wyrobic sobie poglądy, jakie państwa uchylają się od ponoszenia odpowiedzialności za podpisane porozumienia.

Po upływie ponad 10 lat od zakończenia Konferencji w Helsinkach, po dotychczasowych doświadczeniach polskich, wydaje się oczywiste, że debaty pohelskie, jeśli nie mają być tylko pustym, polityczno-dyplomatycznym ceremoniałem, muszą być wykorzystywane do stanowczej obrony wolności i zasad, będących rzeczywistie wspólnym dziedzictwem cywilizacji europejskiej i stanowiących istotny składnik nadziei i dążeń narodów Europy Wschodniej. "Solidarność" swoją postawą wobec przemocy wojskowej dowiodła wystarczająco dobitnie, że jest potężnym narodowym ruchem pokojowym. Dążenie do zachowania pokoju jest dążeniem wszystkich narodów europejskich. Ale prawdziwy pokój, to także pokój wewnętrzny, warunkiem zaś niezbywalnym wewnętrznego pokoju jest poszanowanie praw człowieka. Doświadczenia polskie umożliwiają sformułowanie pewnych wniosków i ocen, dotyczących kierunku pohelskiego ruchu w kwestii obrony praw człowieka w państwach realnego socjalizmu.

Rozbieżność między deklaracjami, składanymi przez przedstawicieli państw realnego socjalizmu a ponurą rzeczywistością została odsłonięta z całą wyrazistością. Na ten stan rzeczy wywarły niewątpliwie wpływ wydarzenia w Polsce. "Solidarność" dowiodła, że idee praw człowieka w państwach realnego socjalizmu to nie jest tylko problem grup dysydenckich - marzycieli i cierpiętników. "Solidarność" była i jest dowodem na to, że idee te przeniknęły do społeczeństwa, że ogarnęły tysiące ludzi, których stać na absolutną determinację w podejmowaniu działań, grozących utratą wolności, a niekiedy i życia. Fenomen "Solidarności" nie wynikał ze szczególnych cech Polaków, z wyjątkowego umiłowania przez nich wolności, czy skłonności anarchicznych. Wyjątkowy był tylko spłot okoliczności i warunków, w których stało się możliwe powstanie i legalna egzystencja tej organizacji przez 18 miesięcy, a nie powszechność dążeń, z których się narodziła. Dzieje walk o prawa człowieka w Polsce w ostatnich latach, historia "Solidarności", rzucają więc światło na rzeczywiste potrzeby i pragnienia ludzi, żyjących także w innych państwach realnego socjalizmu.

1 Problem praw człowieka uwikłany został w całości kształt stosunków politycznych między Wschodem i Zachodem i jest traktowany jako element różnych "odprężeń" i "oziebień" między Moskwą i Waszyngtonem. Nie można godzić się na taką sytuację. Należy kląć nacisk na obowiązek wywiązywania się państw realnego socjalizmu ze zobowiązań prawnych niezależnie od koniunktury we wzajemnych stosunkach politycznych państw obu bloków. Będzie to możliwe tylko wówczas, jeśli wysiłki polityków w tym zakresie będą stanowczo poparte przez opinię publiczną.

2 Konieczne jest stałe, bezkompromisowe negocjowanie dyskryminacji politycznej, tak jak to się dzieje w odniesieniu do dyskryminacji rasowej.

3 Trzeba dążyć do osiągnięcia nie tylko jednostkowych aktów humanitarnych, ale domagać się zmian w stosunkach prawnych i faktycznych w państwach, w których gwałcenie praw człowieka jest metodą rządzenia, a nie ekscysem organów państwa.

4 Centralnym przedmiotem zainteresowania i krytyki powinny być rozwiązania prawne w prawie krajowym, sprzeczne z prawem międzynarodowym, instrumentalny charakter sądów wobec państwa politycznej, pozorny charakter gwarancji proceduralnych.

5 Tajna dyplomacja w sferze praw człowieka przynosi niekiedy jednostkowe, pozytywne rezultaty. Nie może być ona jednak stałą praktyką w rozwiązywaniu problemu ochrony ludzi przed nadużyciami władzy - jest bowiem specyficzną formą akceptacji bezprawia i przedmiotowego traktowania człowieka przez państwa państwowe.

6 Na forum obecnej konferencji celowe byłoby, naszym zdaniem, rozważenie możliwości stworzenia

- a) Międzynarodowej Agencji Praw Człowieka
- b) Międzynarodowego Społecznego Trybunału Praw Człowieka
- c) Międzynarodowej Fundacji Praw Człowieka

Jednym z najsilniejszych pragnień współczesnych społeczeństw europejskich jest pragnienie zachowania pokoju. Jednakże tylko społeczeństwa normalne - to znaczy społeczeństwa dysponujące możliwością tworzenia dobrowolnych zrzeszeń, swobodą wyrażania opinii, społeczeństwa poddane rządowi prawa równego dla wszystkich, a nie prawa będącego wyłącznie narzędziem panowania niekontrolowanej władzy - mogą znajdować właściwe formy wyrażania swych pragnień oraz skuteczne środki ich urzeczywistnienia. Jeżeli te elementarne warunki istnienia normalnego społeczeństwa nie są spełnione - rozpadają się więzi społeczne, zbiorowość ludzka ulega apatii, staje się bezwolna, podatna na manipulacje niekontrolowanej władzy. W pejzazu takiego kraju pojawia się coraz więcej baraków więziennych, budynków policyjnych i wojskowych koszar, na ulicach miast jest coraz więcej mundurow, coraz częściej rozlega się głuchy rytm maszerujących oddziałów. I dlatego właśnie my, ludzie żyjący w społeczeństwie europejskim, któremu przemocą wydziera się prawo do zwyczajności, liczymy na Waszą lojalność, chcemy wspólnie z Wami mieć możliwość obrony wspólnych wartości - a wśród nich wartości szczególnie istotnych - Pokoju i Wolności.

Mecenas January

PRAWO I TY KANADYJSKIE PRZEPISY IMIGRACYJNE SYSTEM PUNKTOWY

(WYTYNIU I ZACHOWAJ)

ODCINEK

Ciąg dalszy

SYSTEM PUNKTOWY

P o d s u m o w a n i e

+ Przypomnijmy System punktowy nie odnosi się w całości do rodzin ludzi już osiedlonych na stałe w Kanadzie, do uchodźców, do osób, które mają zamiar pracować w Kanadzie samodzielnie, do przedsiębiorców, do imigrantów nominowanych przez prowincje Kanady oraz do sponsorowanych krewnych i emerytów.

+ Przypomnijmy Ustawienia imigracyjne dla "dobrowolnych uchodźców" oraz dla więźniów politycznych i osób prześladowanych kończą się z początkiem nadchodzącego roku 1987. Dotyczy to m.in. Polaków. Nie można wykluczyć, że odpowiednie przepisy zostaną przedłużone, ale liczenie na to może się okazać ryzykowne. Jeśli ktoś chce z tych przepisów skorzystać, powinien się pośpieszyć.

P u n k t y

Aby się kwalifikować na imigranta, kandydat musi otrzymać minimum 70 punktów. Punkty przyznaje urząd imigracyjny.

+ Za wykształcenie otrzymać można maksimum 120 punktów.

+ Za konkretne przygotowanie zawodowe - maksimum 15 punktów.

+ Za doświadczenie zawodowe /ilość lat pracy w zawodzie/ - maksimum 8 punktów.

PARAFIA KATEDRALNA PNKK SW JANA
186 Cowan Ave, Toronto, Ont

40-LECIE KAPŁAŃSTWA KS. BPA DRA JÓZEFA NIEMIŃSKIEGO

W niedzielę dnia 21 września, 1986 r o godz 10 00 rano w kościele katedralnym pod wez sw Jana Chrzciciela, 186 Cowan Ave, ks bp dr Jozef Niemiński, Ordynariusz Polskiego Narodowego Katolickiego Kościoła w Kanadzie, odprawi pontyfikalną Mszę świętą z udziałem duchowieństwa, zaproszonych gości i wiernych PNKK z okazji 40 rocznicy święcen kapłańskich

Po nabożeństwie w sali parafialnej, staraniem Komitetu Parafialnego i Towarzystwa Niewiast Adoracji Najsw Sakramentu, odbędzie się przyjęcie z obiadem
Zwracamy się z prośbą do Polonii w Toronto i okolicy o współudział w tej rzadkiej uroczystości

Ryszard Bratkowski, przewodn Komitetu Paraf
Lucy Nizio, przewodn Towarzystwa Niewiast

- + Za zapotrzebowanie na dany, posiadany zawód - maksimum 10 punktów
- + Za to, że się ma w Kanadzie załatwioną pracę lub przydzielone zajęcie - maksimum 10 punktów.
- + Za t.zw. czynnik demograficzny, czyli "na podstawie regionalnych potrzeb demograficznych, wymagań rynku pracy i zdolności krajowej infrastruktury do sprostania przyrostowi ludności" - maksimum 10 punktów. Konkretnie, punkty te można - jak się wydaje - otrzymać na podstawie decyzji osiedlenia się w Kanadzie w miejscowości, gdzie - głównie ze względów gospodarczych - rząd chciałby widzieć imigranta.

GWIAZDY POLSKIEJ ESTRADY
w programie

TROCHĘ UŚMIECHU JESIENIĄ

UDZIAŁ BIORA

HALINA KUNICKA - piosenkarka
JANUSZ REWIŃSKI - satyryk
LUCJAN KYDRYŃSKI - konferansjer
JERZY DERFEL - pianista

MONTREAL, P Q - środa, 10 września godz 8 00 wiecz
Slovak House, 7220 Hutchison St

Bilety Tatra Travel 3628 St Laurent Blvd 849 3451
Metro Travel 5921 Laurendeau St 761 5878
Polka Deli 3561 Belair 727 2311
Informacje Z Zurowska 766 9747

OTTAWA, ONT czwartek, 11 września godz 8 00 wiecz
High School of Commerce, 300 Rochester St
Inf i przedsprzedaż Nelson Travel 235 9268

LONDON, ONT piątek, 12 września godz 8 00 wiecz
PSN, 554 Hill St
Informacje p W Ciesielka 438 0271

TORONTO, ONT sobota, 13 września godz 8 00 wiecz, niedziela,
14 września godz 3 00 po poł
West Toronto Secondary School Aud, 330 Landsdawe Ave
Przedsprzedaż Solarski Pharmacy 149 Roncesvalles Ave
Informacje i zamówienia 833 0640

HAMILTON, ONT - niedziela, 14 września godz 8 00 wiecz
Scott Park H School Aud 1055 King St E
Przedsprzedaż F Kapys 725 Barton St E

OSHAWA, ONT wtorek, 16 września godz 8 00 wiecz
Sala Stow Weteranów, 1551 Stevenson Rd N
Bilety przy wejściu

ST CATHARINES, ONT środa 17 września g 8 00 wiecz
Sala Polish-Canadian Legion Hall, 292 Vine St N
Bilety przy wejściu

KITCHENER, ONT czwartek 18 września g 8 00 wiecz
Sala Polskiego Legionu 601 Wellington
Przedsprzedaż p Wojtaszynski 743 5380
p Danuta Nowak 576 8486

CHATHAM, ONT niedziela, 28 września godz 3 00 po poł
Polish Canadian Club 281 Inshes Ave
Inf i przedsprzedaż p A Jedlinski 354 0853

EDMONTON piątek, 19 września

Calgary sobota 20 września

VANCOUVER niedziela 21 września

WINNIPEG - piątek, 26 września

- + Za wiek - maksimum 10 punktów, jeśli kandydat ukończył 21 lat a nie przekroczył 44 lat życia. Za każdy rok poniżej 21 lat i powyżej 44 lat odlicza się 2 punkty od maksymalnej liczby 10 punktów.
- + Za znajomość angielskiego i francuskiego - maksimum 15 punktów, w zależności od stopnia znajomości języka.
- + Za "osobowość" - czyli za subiektywnie ocenianą przez urzędnika imigracyjnego zdolność przystosowania się, motywację, inicjatywę, zaradność "i inne podobne cechy" - maksimum 10 punktów.
- + Za rodzinę w Kanadzie - maksimum 10 punktów.

FIRMA PRZEWOZOWA JANOSIK

Poleca swoje usługi w zakresie przewozu osób na linii
TORONTO - MIRABEL - TORONTO
jak również na Stefana Batorego
Telefon Toronto - 247 - 0817
UMIARKOWANE CENY, SPECJALNA ZNIŻKA
DLA RODZIN

192 203

R CHOLKAN & CO LIMITED • REALTOR

REAL ESTATE APPRAISALS MORTGAGES INVESTMENTS

2336 BLOOR STREET WEST TORONTO ONTARIO M6S 1P3 (416) 763 5555

ELŻBIETA KAUPÉ
Representative

KOSMETYCZNY BIZNES w centrum Bloor West Village (Bloor i Jane) w pełni wyposażony gabinet kosmetyczny plus manicure i pedicure. Nowoczesne urządzenie (łóżko do opalania) niski czynsz. Wysoki obrot. Duży potencjał dla energicznej pracowitej osoby.
Cena \$ 32 900

Royal York i Queensway Pięknie nowoczesne odnowiony 3 sypialniowy dom. Duże pokoje 3 łazienki. ładnie zagospodarowany ogródek. Skylight w hallu. Duża kuchnia. Słania wyłożone drewnianą boazerią.
Cena \$ 149 000

OPEN HOUSE sobota 23 sierpnia od godz 1 do 4

Brown s Line i QEW Dobra inwestycja! 1 sypialniowe mieszkanie w polskim budynku. Dobra komunikacja. Plaża obok budynku. Mieszkanie wynajęte.
Cena \$ 34 900

Trochę uśmiechu jesienią

Juz niebawem będziemy mieli okazję podziwiać gwiazdy polskiej estrady w programie Trochę uśmiechu jesienią

Mówic o karierze Haliny Kunickiej to powtarzać fakty wszystkim znane. Jest jedną z najpopularniejszych najbardziej lubianych polskich piosenkarek i juz przez lata tę sympatię i popularność utrzymuje. Zna ją wszyscy jak zresztą mogliby jej nie znać. Jest jej osiem nagranych longplayów rozkupiono w nakładzie przekraczającym łącznie milion egzemplarzy a trzy Złote Płyty potwierdzają to ogromne zainteresowanie słuchaczy

spiewała w ponad trzydziestu krajach całego świata od Nowego Jorku po Tokio od Londynu po Sydney

reprezentowała Polskę w ekipie artystycznej na Olimpiadzie 1972 w Monachium i na galowych polskich koncertach w paryskiej Olimpii i sławnej sali Pleyela

Spiewa repertuar bardzo różnorodny. Od chwytliwych efektownych przebojów po piosenki kabaretowe i aktorskie

Jest piosenkarką dla wszystkich którzy umięją cenic na estradzie urok dowcip i wdzięk a przy tym wszystkim wielką kulturę muzyczną

Halina Kunicka występować będzie w Kanadzie juz poraz dziesiąty

Janusz Rewiński (poważny brodac slusznego wzrostu i okazałej postury) odbija od innych rozsmieszaczy nie tylko powierzchownością stylem bycia czy poczuciem humoru. Rewiński jest innym dawcą śmiechu od swych kolegów po fachu. Jego prowokująca po waga nadała mu przydomek najlepszego interpretatora kawałów w Polsce. Związany początkowo z poznanskim kabaretem. Tey przeniósł się do warszawskiego Teatru Komedia gdzie cieszy się ogromną popularnością

Lucjan Kydryński (w życiu prywatnym mąż Haliny Kunickiej) to wzorem do docięgnięcia dla polskich konferansjerów. Ogromna kultura osobista. błyskotliwość i poczucie humoru to cechy dosyc rzadko spotykane na estradzie. Kydryński jest również doskonałym dziennikarzem oraz autorem wielu popularnych książek z dziedziny muzyki

Jerzy Derfel to akompaniator marzenie wielu artystów estradowych. Nic też dziwnego że towarzyszy wielu piosenkarzom na scenach całej Europy. Nieprawdopodobny talent muzyczny w połączeniu z ogromną dyscypliną i pracą postawił go na stałe w czołówce polskich muzyków rozrywkowych

Zycząc Państwu przyjemnych wrażeń z koncertu radzimy wcześniej zapoznać się w bilety gdyż na pewno grupa ta będzie cieszyć się ogromnym powodzeniem

KŁOPOTY Z ANGIELSKIM

INTERFERENCJA

JĘZYKA

POLSKIEGO

Prof ALEKSANDER

PIEKARSKI

W fizyce pojęcie interferencji oznacza zjawisko nakładania się na siebie dwóch roznych fal

Interferencja językowa w naszym przypadku jest nakładaniem się na siebie dwóch języków. Innymi słowy interferencja to wpływ

Interferencja języka polskiego dotyczy w pierwszym rzędzie wymowy. Konkretnie przyzwyczailiśmy się wymawiać szereg samogłosek A, E, I, O, U, Y, a w angielskim jest ich dwanaście. Stąd nasza angielszczyzna pod wpływem języka polskiego bywa dla kanadyjskiego rozmowcy trudno zrozumiała. Polacy urodzeni w Kanadzie mówią polszczyzną "z angielskim akcentem" ściślej nie o akcent, a właśnie o wymowę. To przykład interferencji języka angielskiego na polski. Zjawisko bardzo kłopotliwe i trudne do pokonania. Ale świadomość, że coś takiego istnieje może w dużym stopniu pomóc w udoskonaleniu naszej angielszczyzny, czy też polszczyzny

Interferencja języka polskiego czyli wpływ języka polskiego występuje w pisowni częściej niż się tego spodziewamy. Proponujemy Czytelnikom znaleźć błędy pisowni w poniższych zdaniach. Błędy te powstały z interferencji języka polskiego, z wpływu polskiej pisowni

- 1 Richard the Lion-hearted was king of England
- 2 Dear George! I have just received Your letter
- 3 I am dr Davidson's patient
- 4 He received the title of duke of Windsor

Poprawne odpowiedzi

- 1 King of England - po angielsku król Edward pi szemy duza htera
- 2 Dear George nie wykrzyknik, lecz dwukropki
- 3 Po polsku dr po angielsku Dr
- 4 Po polsku książkę Windsor, po angielsku duza htera Duke of Windsor

Gorzej jest z wpływem polskiej gramatyki. Pod jej wpływem mamy skłon-

nosci do niewłaściwego użycia czasów. Próba następną będzie więc przetłumaczenie zdań z polskiego na angielski

- 1 On nigdy nie był w Australii
- 2 Uczylem się angielskiego przez dwa lata
- 3 Czytałeś ostatnio jakieś dobre książki?
- 4 Nie byłem dotąd za bardzo szczęśliwy

Poprawne odpowiedzi

- 1 He has never been in Australia
- 2 I have studied English for two years
- 3 Have you read any good books lately?
- 4 I have not been very successful so far

Czytelnicy z pewnością oczekują skutecznych porad na temat obrony przed wpływem polskiego języka

Niektórzy szukają na własną rękę ratunku. Należy tu kierować się nie jałową spekulacją, ale doświadczeniem. Spotyka się w tej dziedzinie "odkrywców Ameryki". Dochodzą mądrale do przeswiadczenia, że najlepszy jest ze dwa lata nie czytać niczego polskiego, to się angielszczyzna poprawi, polepszy. Ta "metoda" wynikała z jałowej spekulacji. A co mówi doświadczenie innych? W Polsce można było spotkać Rosjanki zamężne z Polakami i zamieszkałe w Polsce ponad 10 lat. Rządziej miewali w kraju rodacy zony innych narodowości. Dlaczego niektóre panie potrafiły opanować doskonale polski język, a dlaczego inne do końca życia zabawnie deformowały język polski? Nie było to uzależnione od porzucenia czytania czegośkolwiek w języku ojczystym. Dobre czy złe wyniki w opanowaniu języka obcego zależą tylko od tego, czy pracujemy nad językiem, czy też biernie czekamy aż w magiczny czarodziejski sposób angielszczyzna przeniknie nam do głowy. W Polsce cudzoziemskie zony opanowały język nowej ojczyzny tylko wówczas jeżeli te pa-

nie pracowały nad tym. Która czekała na cud, bez pracy nie opanowała nigdy należycie polszczyzny

Aby pozbyć się kłopotliwego wpływu języka polskiego należy uwzględnić te elementy o których już wielokrotnie pisano w tym kąciku na łamach "Echa"

- uczyć się języka a nie o języku (nr 168)
- myśleć po angielsku a nie po polsku (nr 170)
- przez myślenie osiągnąć spryt językowy (nr 169)
- użycia właściwego czasu uczyć się metodą ustno-słuchową, a nie gramatyczną (numery 171, 172 oraz 193-196)
- umiejętnie dobrać sobie angielskie teksty do czytania (numery 189, 190)
- pracować dużo nad wymową (numery 176-179 oraz 192)
- posługiwać się właściwym słownikiem unikając użycia słownika dwujęzycznego bez potrzeby (numery 198 i 199)

Na zakończenie ważna przestroga. Otóż zerwanie kontaktu z językiem polskim na czas nauki angielskiego nie tylko nie zmniejsza interferencji języka polskiego, ale ją powiększa! Utracenie można kontrolować nad swą angielszczyzną pełną "polonizmem". Tak! Uprawianie dwujęzyczności da nam kontrolę nad "polonizmem" w naszej angielszczyźnie

Dzieci są odporniejsze na interferencję języka polskiego, natomiast ich polszczyzna wykazuje coraz większy wpływ języka angielskiego. Wszystkim imigrantom na całym świecie poleca się podtrzymywanie u dziecka dwujęzyczności. Kto nie wierzy, że to ma korzystny wpływ to jego sprawa. Można przecież nie wierzyć również w to, że nasza ziemia jest kulista argumentując "gdyby to była prawda, to by w Australii ludzie z ziemi pospadali!" Sprawa wierzenia, czy też niewiary w opinie naukowe zależy od poziomu rozwoju umysłowego danego osobnika

KULISY BIZNESU POMOC I PROGRAMY RZĄDOWE

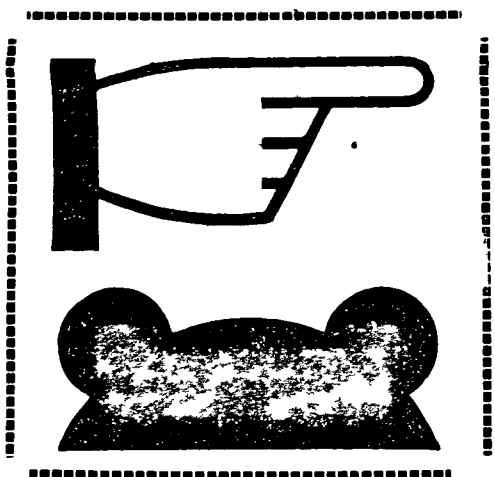
Jednym z najcenniejszych źródeł pomocy jest rząd, który zachęca do działania poprzez liczne programy, które mają na celu głównie dofinansowanie zatrudnienia wykwalifikowanych pracowników, tym ostatnim zaś, pomagają w znalezieniu pracy, która oprócz przyniesienia pieniędzy, uczy zawodu lub pozwala w podniesieniu kwalifikacji zawodowych

Skoncentruję się dzisiaj na pomocy rządowej w zakresie zatrudnienia, gdyż uważam, że ta forma stwarza praktycznie największą możliwość zarówno dla pracodawców, jak i pracowników

Aktualnie mamy na szczeblu federalnym następujące programy lub usługi w zakresie zatrudnienia: Canada Works, LEAD (Local Employment Assistance and Development), Job Corps, Canada Manpower Industrial Training Program (CMITP), Canada Manpower Training Program (CMTPT), Critical Trade Skills Training Initiative, Program for the Employment Disadvantaged, New Technology Employment Program, Industrial Research Fellowships and Awards, Recruitment Services, Collective bargaining support, Employee health, safety and job satisfaction, Small Business Management Training, Counselling Assistance for Small Enterprises (CASE)

W celu zorientowania Państwa w temacie, omówię tylko niektóre z wyżej wymienionych

Career - Access Poprzez subsydiowanie pracodawców, program Career-Access pomaga w zatrudnianiu pracowników, którzy mają poważne problemy w znalezieniu pracy. Każda firma, organizacja lub

indywidualny biznes może skorzystać z tego programu pod warunkiem, że istnieje ponad sześć miesięcy. Mniejsze firmy, zatrudniające poniżej 10 pracowników, są ograniczone do liczby dwóch pracowników zatrudnionych poprzez program w danym momencie czasowym. Większe firmy mogą zatrudniać do 20% swojego normalnego stanu personelu. Zatrudnienie powinno być w pełnym wymiarze i gwarantować ciągłość po ustaniu okresu pomocy rządowej. Pracownicy zatrudnieni w ramach programu nie powinni zastępować stałych pracowników

Program Career-Access oferuje dofinansowanie przez okres do 52 tygodni. Jego wysokość jest zróżnicowana w zależności od tego kogo zatrudniamy. Na przykład, w przypadku osoby młodej, bez doświadczenia zawodowego, pobierającej bezrobocie, program pokrywa 50% wynagrodzenia lub \$3 za godzinę, w zależności od tego co jest mniejsze, przez okres 26 tygodni. Osoba ułomna, pobierająca bezrobocie może być dofinansowana przez okres 52 tygodni, z tym że dofinansowanie jest zróżnicowane i wynosi 85% przez 13 tygodni, 50% przez 26 tygodni i 25% przez 13 tygodni.

Program Career-Access oferuje również m.in. zwrot do \$100 na osobę kosztów poniesionych na ubrania robocze, buty, kaski, etc., zwrot do \$10,000 na przystosowanie stanowisk pracy do zatrudnienia osób ułomnych i inne. Szczegółowych informacji w sprawie

programu Career-Access można uzyskać w Canada Employment Centres

Canada Manpower Industrial Training Program (CMITP) polega również na dofinansowaniu kosztów zatrudnienia

Każdy pracodawca lub stowarzyszenie może ubiegać się o tę formę pomocy rządowej. Program przerzuca na pracodawcę podjęcie decyzji w sprawie zainicjowania i kontynuacji szkolenia zawodowego oraz zachęca do podejmowania tego typu przedsięwzięć poprzez zwrot kwalifikujących się kosztów szkolenia oraz uposażenia pracowników. Do kwalifikujących się kosztów należą wynagrodzenie instruktora, koszty dojazdów, materiałów pomocniczych, czynsz, wyposażenie w przyrządy i narzędzia (nabyte od osób trzecich) oraz koszty kursów, o ile pracownik zostaje skierowany na kurs do instytucji lub organizacji. Jeżeli pracodawca posiada warunki do szkolenia u siebie, powinien ustalić wcześniej jakie koszty zostaną mu zwrócone. W tym celu należy skontaktować się z Manpower Office

Wspomniane kursy zawodowe mogą trwać od 5 dni do 52 tygodni w pełnym wymiarze godzin lub na pół etatu do 1820 godzin

Wynagrodzenie pracownika podlega zwrotowi w wysokości od 40% do 85%. Maksymalną stawką objęci są pracownicy, którzy mają szczególne problemy w znalezieniu pracy. Stawka 60% przeznaczona jest dla osób pobierających bezrobocie lub mających wkrótce znaleźć się na bezrobociu. W innych przypadkach maksymalna stawka dochodzi do 40%. Obecnie maksymalny zwrot wynosi \$147 na jednego pracownika tygodniowo

Osoby objęte szkoleniem muszą być w wieku co najmniej o rok starszym od aktualnie obowiązującego (w danej prowincji) rocznika kończącego szkołę. Ponadto muszą być zatrudnione przez pracodawcę mającego możliwość szkolenia oraz powinny uzyskać poszukiwane kwalifikacje zawodowe

Blizszych informacji w tym zakresie udziela Canada Manpower Office

Powyższa dyskusja nie wyczerpuje tematu w związku z czym odsyłam zainteresowanych do Ministry of Industry & Trade, Queen's Park, Toronto, Ontario, M7A 2E1, tel 1-800-387-6142

PIOTR CHWALISZ

MURRAY KEESO & CO.
Chartered Accountants
(416) 598-2512, 530-0305

KOMUNIKAT
Polski Fundusz Wydawniczy w Kanadzie

**ZAPRASZA NA
WIECZÓR AUTORSKI
STANISŁAWA WUJASTYKA**

Znany pisarz mowić będzie między innymi o swej pracy wśród polskich uchodźców w Niemczech Zachodnich. Wieczór odbędzie się w piątek, 5 września o godz. 8:00 wieczorem, w sali Credit Union, przy 220 Roncesvalles Ave. Wstęp \$4.00

KOMUNIKAT

W niedzielę 7 września br. z okazji Uroczystości Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w kościele św. Maksymiliana Kolbe w Mississauga odbędą się obchody DNI SŁOWIAN połączone z rozpoczęciem kampanii budowlanej POLSKIEGO CENTRUM RELIGIJNO-KULTURALNEGO. Dział ten został proklamowany przez burmistrza miasta Mississauga Dniem Słowian Centrum Religijno-Kulturalne będzie budowane z inicjatywy naszej parafii oraz Fundacji Maksymiliana Kolbe

Na program uroczystości złoży się

1 LITURGIA EKUMENICZNA o godz. 12:45. Msza św. sprawowana w języku starsłowińskim z udziałem następujących grup słowińskich od wieków oddających wspólnie wyznawczą wiarę: cześć Bogurodzicy Maryi; Ukraińcy katolicki rytu bizantyjskiego; Słowacy rzymskokatolicki; Macedończycy prawosławni; Rosjanie prawosławni; Chorwaci rzymskokatolicki; Polacy rzymskokatolicki

2 BANKIET o godz. 17:00 na który zaproszono osobistości ze świata politycznego m.in. premiera Kanady Briana Mulroney. Podczas bankietu około 10 zespołów tanecznych zaprezentuje słowińskie tańce folklorystyczne

ks Stanisław BAK OMI
proboszcz

ZRÓB CO DO CIEBIE NALEŻY

Każdego roku ginie w wypadkach samochodowych w Kanadzie 70 dzieci, 4000 odnosi rany

Ostatnie badania, prowadzone w całym kraju wykazały, że blisko 80 procent dzieci nie jest w pojazdach właściwie zabezpieczonych

Ostatnio, Transport Kanada wprowadziła wysokie

normy bezpieczeństwa, których muszą przestrzegać producenci samochodowych fotelików dziecięcych

Dla zapewnienia dziecku pełnego bezpieczeństwa w samochodzie powinniśmy sadzać je we właściwie zainstalowanych fotelach, dodatkowo zabezpieczonych z wierzchu pasem bezpieczeństwa

Prosta rzecz. Wystarczy pomyśleć.

 Transport Canada Transports Canada

Canada

KOMUNIKAT INTENSYWNY KURS ANGIELSKIEGO

2 września rozpocznie się bezpłatny intensywny dzienny kurs angielskiego dla dorosłych dzielnicy z ramienia Katolickiego Wydziału Oświaty

- adres: Kościół Św. STANISŁAWA
17 Wolskiej St. (roz. Denison)
(Queen St. W. i Bathurst)
dobry dojazd tramwajem 507 lub metrem
- godziny zajęć: codziennie od pon. do piątku 9:00-14:30
- intensywny kurs w języku angielskim z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb studentów
- informacje: rejestracja telefoniczna
TLI 626-3694

Podziękowanie

Przeszło rok temu zwróciłem się z prośbą o bezpłatne zakwaterowanie łamach prasy i telewizji nie w Toronto tego rodzaju polonijnej z apelem o udzielenie programu z kwaterowania był gościwym młodym pracownikom pierwszym w historii kongresów nauki przyjeżdżającym do naukowych i spotkać się z takim Toronto na VI Międzynarodowy zainteresowaniem ze organizatorzy Zjazdu Immunologów Sukces pracownicy następnymi zjazdów chęć naukowych jest w dużej mierze podjętą samą inicjatywę uzależnioną od kontaktów międzynarodowych i wymiany W imieniu organizatorów myśli między specjalistami Jak Kongresu gości z Polski oraz wiemy kontakty te dla ludzi własnym pragnę serdecznie mieszkających w Polsce są z wielu podziękować następującym względów bardzo utrudnione osobom które przyjęły do swoich Jednym z nich jest brak domów uczestników Zjazdu Abramowicz J Bartel J Dziękuję mojemu apelowi 25 Ganczarczyk A Grinowska B immunologów z Polski znalazło Heydenkorn J Injwin Z gościwie u rodzin torontonskich Jancelewicz J Kalicki-Demone Wszyscy byli bardzo serdecznie J Kaszubi S Kłodas W Kociok przyjęci przez swoich gospodarzy S Kopytek W Kozerański Z których gościnność przeszła Krvnski A Labon J Łączynski wszelkie oczekiwania Goście J Mardarowicz J Meszora A mieli zapewnione nie tylko locum Nowakowska J Noworolski P o co prosiłem w swoim apelu ale Nynkowski M Skoczynski A także wyzywające dojazdy Tumiel M Tymowski J rozrywki a co najważniejsze Wojdyło K Wrzosck J prawdziwą serdeczność i rodzinną Zaremba atmosferę Akcja zainicjowana została przeze mnie wśród Polaków podjęta i przez inne grupy etniczne Dzięki naszemu Chairman Hospitality Committee przykładowi ponad 200 Sixth International Congress uczestników Zjazdu z 31 krajów of Immunology

Stanisław Dubiski

KRZYŻÓWKA WŁASNA Nr 202 Zagrzewana do czynu

Pozomo

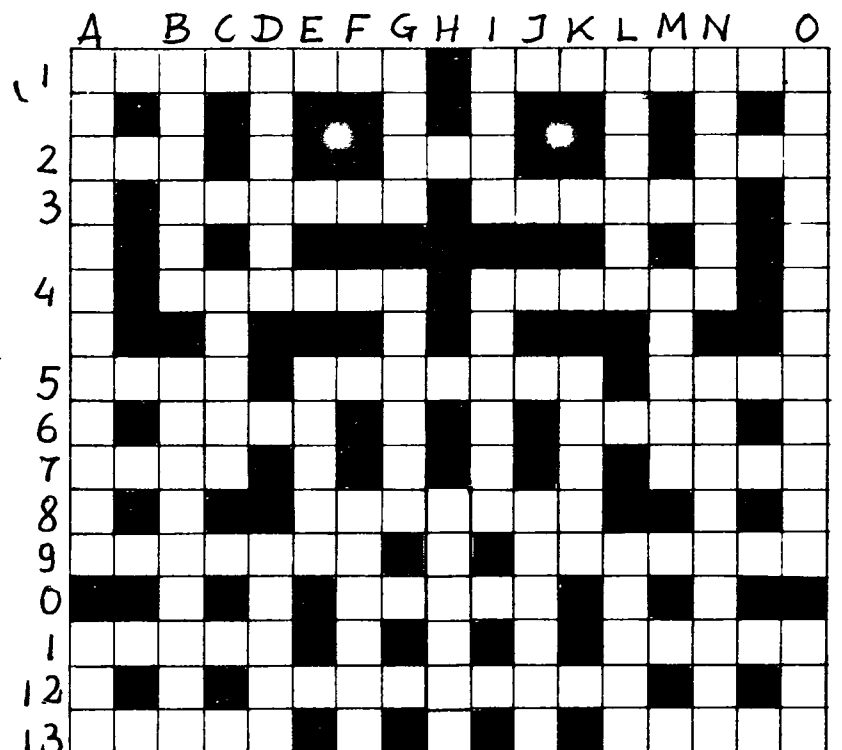
- 1-A książkę litewski ojciec Witolda
1-I człon mechanizmu korbowego
2-A od zmierzchu do świtu
2-G bramka!
2-N trzonowy
3-B fragmenty poezji, prozy, itp
3-I niefachowo działa
4-B "niedopalek" świeczki
4-I grob
5-A stolica Togo
5-E aparat do kontroli emisji, także ekran kontrolny
5-M Zaporozie, kozacy zaporoscy, a także ich główny obóz warowny
6-B jajeczka ryb
6-K wielki poemat lub powieść o tematyce historycznej narodowej

- 7-A pierwszy wspólny książę Mołdawii i Wołoszczyzny i król Rumunii
7-M substancja wydzielana np przez ślimaki
8-E rzemieślnik zdołający szklami wyrobić metalowe
9-A osłabienie (chorobowe) lub utrata pamięci
9-J drapieżnik z rodziny łasicowatych (Eurazja i Ameryka Płn.)
10-F skok akrobatyczny, przewrót przez głowę
11-A ptak drapieżny z rodziny sokołów
11-L namiestnik prowincji w Indiach, bogacz, krezus
12-D uwaga, notatka, przypis
13-A wyciąg np z zioł
13-L doktor z powieści Zeromskiego

Pionowo

- 1-A medytacyjne skupienie
1-B portugalska waluta
1-D wyszydza bezlitosnie ludzkie

- przywary
1-G szaty Rzymian i sędziów
1-I bryła doskonała
1-L coś na cwikłe
1-N odwiedziny
1-O żołnierz Brygady Międzynarodowej w Hiszpanii 1936-39
4-C język Homera
4-G brydzowe wyzwanie
4-I Indianie pół-krwi
4-M ryba odbywająca wędrówki na tarło w gorze rzek
5-B odludek
5-E słowiański odpowiednik zboja Prokrusta
5-K moda "z myszką"
5-N stolica Pakistanu
8-F zrzeszeni w lozach wolnomularskich
8-J sławny film Andrzeja Munka
8-H tytuł powieści Nabokowa
9-D czasomierz
9-L biblijna góra
11-A zwierzę dalekiej północy
11-O poziome drzewce na jachcie

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

Wielu ludzi zwracało się do jasnowidza listownie zapytaniem, gdzie należy szukać źródeł wody...

Z czasem jego nazwisko stało się tak głośne, że wytoczono mu proces sądowy o szalbierstwo...

LESZEK SZUMAN

Astrologia i polityka

Podczas II wojny światowej tłumy ludzi przyjeżdżały do jasnowidza, aby dowiedzieć się czegoś o najbliższych...

W następnych latach zamknął się w sobie i cierpiał biedę. Zresztą z pieniędzmi miał zawsze kłopoty...

W następnych latach zamknął się w sobie i cierpiał biedę. Zresztą z pieniędzmi miał zawsze kłopoty...

Jego opisy losów żołnierskich były też zdumiewająco dokładne i trafne. Spytany na czym to polega powiedział, że żywych widzi wyraźnie...

Po zakończeniu wojny urzędnicy policji próbowali mu się ponownie dobrać do skóry, lecz zrezygnowali z dochodzenia...

W Stuttgarcie rozpoczął się proces o morderstwo. O dokonanie tego czynu oskarżono męża nieszczęsnej ofiary...

Kiedy Irlmayerowi pokazano fotografię domniemanego zbrojcy, oświadczył kategorycznie: Nie, panie komisarzu. To nie jest morderca...

VII. POSTSCRIPTUM

Po tak dużej porcji mocnych wrażeń coś dla odprężenia. W tym rozdziale przedstawimy więc kilka zdarzeń z czasów niezbyt odległych...

1. Przekleństwo Ino Moxo

Nowemu prezydentowi USA Ronaldowi Reaganowi, oprócz licznych kłopotów, grozi dodatkowo niebezpieczeństwo. Jest to klątwa rzucona przez indyjskiego szamana...

W roku 1801 ówczesny prezydent Stanów Zjednoczonych John Adams mianował niejakiego Williama H. Harrisona gubernatorem terytoriów...

Indyjskich wojowników do walki prowadził wówczas sam Tecumseh, wodz szczepu Szawni (Shawnee). Wtedy to sławny indyjski szaman i czarownik Ino Moxo - Czarna Pantera...

Po rzuceniu klątwy William Harrison został wybrany prezydentem w roku 1840. Może to tylko zbieg okoliczności, lecz zmarł w miesiąc po uzyskaniu nominacji...

tel w latach 1932, 1936, 1940 i 1944, nie doczekał końca II wojny światowej

Ronald Reagan z przekleństwa sprzed 169 lat oczywiście się śmieje. No coż, inni także się śmiali, a nawet wprost pokpiwali z osób, które przypominały słowa Indianina Ino Moxo...

Mimo to z chęcią oddalilibyśmy teraz głos dobremu astrologowi, który umiałby nowemu prezydentowi USA wyznaczyć dokładnie okres największego zagrożenia życia...

Doswiadczeni astrologowie twierdzą, iż los człowieka jest jakby zakodowany w dniu jego urodzin. Ale w jaki sposób?

Jezeli chodzi na przykład o los Johna Kennedy'ego, to jego życie - zdaniem części astrologów - zagrożone było od początku. Już w horoskopie urodzeniowym można było odnaleźć cechy wczesnej śmierci...

Wystarczy więc tylko spokojnie zastanowić się nad tym wszystkim, a dostrzeczemy wówczas, że zeszłym otaczają nas tajemnice i jak to ładnie powiedział Remigiusz Kwiatkowski...

Im więcej ktoś z nas umie, Tym lepiej wie jak mało i łatwiej to zrozumie

Im więcej ktoś z nas umie, Bo okrucieństwo tylko w tłumie Stanowi wiedzę całą

Im więcej ktoś z nas umie, Tym lepiej wie jak mało

Dalszy ciąg w następnym numerze

4-10 września

W pracy sporo emocji i to tych pozytywnych. Działaj w sposób bardziej zorganizowany...

W pracy sporo emocji i to tych pozytywnych. Działaj w sposób bardziej zorganizowany. W sprawach domowych czas przestać bujać w obłokach...

unikaj Koziorożca. Dzień szczęśliwy - poniedziałek, liczba 5

RAK

Tydzien zaczniesz od sporego sukcesu i uporasz się wreszcie z pewną bardzo trudną sprawą. Spowoduje to przyływ energii i chęci działania...

BYK

Wiesz do czego zmierzasz tylko czy aby tędy droga? Sam zaczniesz mieć wątpliwości. Rzecz warta przemyślenia. Euforia nieco opadnie...

LEW

Zbieraj siły. Lot za powiada się na wysokim pułapie. Byle tylko nie pomieszala Ci sztychów zbyt duża pewność siebie. Warto zwrócić uwagę na szczegóły...

SKORPION

Twoje sprawy stoją coraz lepiej. Wyrasnie odzyskujesz oddech. Ta pomysłna passa zapowiada się na dłuższą...

Znak miły Waga, unikaj Bliźniąt. Dzień sroda, liczba 6

WAGA

Zdenerwowanie mi nie jak ręką odjął. Będzie dowodem zmienności Twoich nastrojów. Bo przecież nie wydadzysz się nic szczególnie...

STRZELEC

Nadarzysz się okazją do wykazania się talentami i możliwości. Nie boj się trudności, są do pokonania. Szansa jest zbyt duża, aby ją zmarnować...

RYBY

Zastanów się czy nie lepiej pusić w nie pamięć urazy. Ze względu na ich wagę trudno Ci się będzie przemoc. A jednak spróbuj. Jest to najlepsza taktyka na najbliższy okres...

KOZIOROŻEC

Dąsy i zgrzyty na tle nieporozumień sercowych. Oboje za chowujecie się niezbyt poważnie, czas zmądrzeć i skonczyć tę dziecinadę. Oferta bardzo interesująca, chociaż nieco spóźniona...

WODNIK

Uda Ci się wywrzeć obronną ręką przy kregu konfliktu. Zawdzięczając to bieżącej dyplomatyzmowi zabiegom. Więcej by Ci się ich przydało, przy Twoim niecierpliwym i emocjonalnym charakterze...

PANNA

Twoja pomysłowość i inteligencja pomogą Ci zapewne wybrnąć z kłopotów. Już wkrótce wszystko powinno się wyjaśnić, zwłaszcza że Twoja sytuacja z partnerem wciąż nie jest jasna i może się różnić od tego, co widzisz...

L I S T Y

SZUKAJĄ SPONSORÓW

Szanowna Redakcjo!

Nazywam się SZYMON GAJDA, jestem katolikiem, mam 22 lata, urodziłem się w 1964 3 28 Znam język angielski Jestem zdecydowany na emigrację do Kanady

Proszę pomóżcie mi znaleźć sponsora

Obecnie mieszkam w RFN, ponieważ musiałem uciekać z kraju ze względu na moje poglądy polityczne (byłem aresztowany i pobity)

Do czasu ucieczki z kraju studiowałem w Kielcach na kierunku Wychowanie Muzyczne Proszę Was bardzo o pośrednictwo w znalezieniu sponsora, przyjmę każdą ofertę, pracy się nie boję, pracowałem już także jako tapetiarz, oraz przy renowacji starych mebli

Podaję swój adres

Szymon GAJDA, D - 5472 PLAIDT, Romerstr 7, West Germany

Ogłaszaj się
W ECHU

ADVANCE REAL ESTATE LTD

Z przyjemnością zawiadamia ze Pani

Danuta Kotapka

została reprezentantem naszej firmy do spraw kupna i sprzedaży nieruchomości

ZYCZYMY PANI DANUCIE ORAZ JEJ KLIENTOM MIŁYCH KONTAKTÓW I POMYŚLNYCH TRANSAKCJI

Biuro 534-9246 Dom 769-5394

UWAGA!

OSOBY ZAPRASZAJĄCE KREWNYCH
Z POLSKI NA WIZYTĘ W KANADZIE

ZALATWIAJĄC UBEZPIECZENIE CHOROBOWE DLA WIZYTATORA
W POLSKIM BIURZE PODRÓŻY SAVE-O-WAY, KOSZT
ZAPROSZENIA—POTRZEBNEGO DO UZYSKANIA PASZPORTU WYNIESIE WAS

TYLKO:

\$10.00

Po bliższe
informacje
proszę dzwonić
532-3042

SAVE-O-WAY

OVERSEAS SERVICES

331 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M8

Szybko i sprawnie wysyłamy do Polski i na cały świat lekarstwa,
paczki morskie i lotnicze oraz pieniądze i artykuły domowe —
tanie przeloty do Polski czarterami „LOT”

PACZKI do POLSKI

Enterprises Ltd.

121 Roncesvalles Ave., Toronto

TEL. 531 - 8786

CENTRUM USŁUG DLA POLONII firmy PIAST oferuje

- paczki lotnicze (4 do 14 dni) od \$ 4 90 za kg bez jakichkolwiek dopłat
- paczki morskie EXPRESS MORSKI (5 do 8 tygodni) od \$ 2 40 za kg bez jakichkolwiek dopłat
- owoce cytrusowe, mleko w proszku, świeże wędliny oraz ok 50 gotowych zestawów standardowych pakowanych na zamówienie w Europie (dos tawa w 2 do 4 tygodni)
- wysyłkę pieniędzy, CASH do rąk przekazy na konto,
- wysyłkę samochodów (odbiorca w Polsce nie płaci cła)
- bilety lotnicze, wize, zaproszenia,
- ubezpieczenia odwiedzających
- na życzenie pakujemy paczki i odbieramy z domu

No 602 Netto 5 kg **\$ 39 00**

Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku 10 x 0 5 kg

No 603 Netto 4 6 kg **\$ 46 00**

MILUPA witaminizowane mleko w proszku dla niemowląt 3 x 1 0 kg

Wielowitaminowa odżywka jabłkowa 2 x 200 g

Wielowitaminowa odżywka pomarańczowa 2 x 300 g

Wielowitaminowa odżywka bananowa 2 x 300 g

No 605 Netto 5 2 kg **\$ 37 00**

Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku 2 x 1 8 kg

Skondensowane mleko w puszcze do rozcienczenia 3 x 410 g

Smietana naturalna 2 x 170 g

* Towary pakowane w puszkach

Dopłata \$ 5 00 od paczki

* Ekspresowa dostawa

* Ceny w dolarach kanadyjskich

* Pełne ubezpieczenie

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

FINANCIAL PLANNING - UBEZPIECZENIA
Life Insurance - na życie ● Disability - chorobowe

● Mortgage - hipoteczne ● Business - handlowe

● RRSP, Annuity - emerytury

SOLIDNIE, TANIO I SZYBKO

Po bliższe informacje proszę dzwonić

Andrzej Krysiak

TEL Biuro 226-6515, dom 247 - 8326

TADEUSZ GWIAZDA SELESMAN

HUMBERVIEW MOTORS INC

3200 Bloor St West

Oferuje nowe i używane samochody
m-ki Chevrolet oraz Oldsmobile

Udzielam wyczerpujących informacji również
telefonicznie Bus 236 - 1011, Res 823 - 0327

HALINA BARANOWSKI M A / A I C

Ubezpieczenia wszelkiego rodzaju

Biuro 622 - 1115, dom 746 - 5270

ZARZĄD ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO W KANADZIE ORGANIZUJE KURS PEDAGOGICZNY

w Osrodku Rekolekcyjnym OO Oblatów-Mississauga
1817 Blythe Road

w dniach od 15 do 22 SIĘ PNIA br

Zgłoszenia proszę kierować na adres Związku -
288 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont M6R 2M4

Po informacje proszę się zwracać -

W PERKOWSKA - tel 967-0918

D SZNAJDFR - 225-5682

EVA Electronics

MIROSLAW STEFANSKI oferuje komputery

IBM-PC-XT COMPATIBLE

● wysokiej jakości ● obsługa w całej Kanadzie
ceny nie do pobicia ● fachowa porada na temat
oprogramowania (software)

TEL (416) 749 - 7728

Andrzej z Warszawy

MISTRZ FRYZJERSTWA DAMSKIEGO
Laureat nagród w Paryzu, Wiedniu, Hamburgu,
współpracujący ze słynną francuską firmą kosmetyków

"PERMA"

zaprasza wszystkie Panie do
HIGH PARK BEAUTY SALON

1547 Bloor St West (na zjazd od Dundas)

TEL 535-6372

COSTI-IIAS Agencja Usług Społecznych dla Imigrantów

prowadzi bezpłatne poradnictwo w języku polskim dla
kobiet ze średnim i wyższym wykształceniem
zawodowym Porady obejmują

- * pomoc w uzyskaniu tłumaczeń i ewaluacji dokumentów,
- * pisanie resume oraz podanie o pracę
- * ocenę posiadanych kwalifikacji i ustalenie celu odnosnie zawodu
- * informacje co do wymaganych kwalifikacji w poszczególnych zawodach, możliwości zatrudnienia i sposobów szukania pracy

Prosimy dzwonić do J. GASZYŃSKIEJ -
TEL (416) 534 - 8437

COSTI-IIAS IMMIGRATION SERVICES

1260 Dufferin St M6H 4C3

(w budynku Wallace Emerson Community Centre -
koło Dupont St)

PHOTO GLINSKI

Wszelkiego rodzaju
usługi
fotograficzne

252 - 9934

PRZYJDŹ
Z TYM OGŁOSZENIEM
DOSTANIESZ 30%
ZNIŻKI

ECHO TYGODNIA
już do nabycia
w Knob Hill Farms
na Lansdowne
w kiosku z gazetami!

i

W

Sunnys

Fish'n Chips,

1598 Queen Str. West

tel. 539 - 1552

HUMBERVIEW INSURANCE

337 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531 - 4647

Ubezpieczenia chorobowe dla odwiedzających Kanadę

THE FUTURE BAKERY
NAJLEPSZY W MIEŚCIE SWIEZY CHLEB
Dostarczamy do sklepów i domów
739 Queen St W - Toronto, Ont
TEL 368 - 4235

ONTARIO BREAD Co.Ltd.
178 Ossington Ave Toronto
TEL 532 - 4929

NAJPOPULARNIEJSZY PYSZNY SWIEZY CHLEB
DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH
W TORONTO I W ONTARIO

NEW CENTRAL MEAT DELICATESEN
TEL 531 - 4861
323 Roncesvalles Ave

PIOTR MAZURKIEWICZ
Posiadamy smaczne wyroby mięsne i wędliarskie wytwarzane według najstarszych staropolskich przepisów, szynki, boczek, balerony, kabanosy oraz wiele innych artykułów spożywczych importowanych z Polski i Europy

Superior Sausage Co.
1004 DUNDAS ST W
TEL 531 - 8422
KONKURENCYJNE CENY!

WĘDZONE NA MIEJSCU
SZYNKI NA CAŁE TORONTO
ONTARIO
POLSKIE KIEŁBASY
Szynki kabanosy wędliny mięsa
rozne delikatesy

ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Pielegnacja twarzy rąk i stóp
 - Usuwanie zbędnego owłosienia
 - Specjalistyczna aparatura
 - Jakosciowe kosmetyki
 - Wizyty prosimy zamawiac telefonicznie
- 2198 Bloor St W
TEL 766 - 1867

COPERNICUS MEAT PRODUCTS
79 Roncesvalles Ave
TEL 536 - 4054

Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie Szynki boczki balerony kiełbasy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesów ogorki kiszzone kapusie z beczki śledzie pierogi
T S PAKUJSKI

M-C DAIRY co.Ltd. PRODUCTS

Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do każdego sklepu w Toronto
Wyrabiamy kwasną smietaną yogourt fusianke serw biale i topione
ZADAJCIE NASZYCH WYROBOW W SWOICH SKLEPACH
Godziny otwarcia: 7:00 do 4:00
212 Mavety St Tel 766-6711

SPRING CARPET CLEANING
Czyszczym dywanow i mebli tapicerskich
SPECJALNE OKAZYJNE CENY PRZED SWIETAMI
Pracę wykonują fachowcy,
Pełne gwarancje
Toronto, TFL 421 - 3960

KARL'S BUTCHER & GROCERY
Własciciel Karol Jarzabek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze
105 Roncesvalle Ave Toronto
TEL 531 - 1622

RENOWACJE MIESZKAN, malowanie, tapetowanie Plaster
Prace wewnętrzne i zewnętrzne
15 lat doświadczenia zawodowego
ANDRZEJ, tel 265-5138
178 190

BISTRO Jedna z najlepszych małych restauracji w Toronto (wliczając Toronto Sun)
EUROPE
● Europejska atmosfera ● Znakomite miejsce na spotkanie ● Cos na ząb
2390 Bloor West
Toronto, Ont M6S 1P5
TEL (416) 767-0848

jolanta interiors FIRMA
specjalizująca się w architekturze wnętrz udziel Ci porady jak urządzić gustownie i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom
Sprzedujemy nowoczesne zastawy okienne i w VERTICAL HORIZONTAL BLINDS po bardzo dogodnych cenach
Szeroki asortyment prezentowaliśmy z okazji
2368 BLOOR ST W TORONTO ONT
TEL 762 9638

KURSY American social dancing AMERYKANSKI TANIEC TOWARZYSKI
walce, tango, foxtroty, rumbi, cha-cha, samby, swing
Informacje i rejestracja
(416) 782 - 9776
Młodzież i dorośli

HOMETARIO REAL ESTATE LTD & INSURANCE BROKERS Ltd
● KUPNO I SPRZEDAZ NIERUCHOMOŚCI WSZELKIEGO RODZAJU
● UBEZPIECZENIA NA SAMOCHODY - OD OGNIA - KRADEWIEZY I INNE
171 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531 - 3506

ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD.
783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535 - 4648
NAJWYZSZA JAKOSC! KONKURENCYJNE CENY!
Świeże mięso serw. pierogi w bogatym wyborze
Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMOW
NA SPECJALNE OKAZYJNE WEDLUG CEN HURTOWYCH

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY ANKA & PETER
2374 Bloor Str W Toronto
TEL 769 - 4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

PRZEPROWADZKI BLISKIE I DALEKIE
oraz wszelkie przewozy towarow
Umiearkowane ceny
Solidna i szybka obsługa
TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ
151 176

euro-AMERICAN ELECTRICIAN INC
Instalacje elektryczne
Residential, Commercial
Industrial
Tel (514) 334-2966

● PRZELOTY DO POLSKI od \$ 699
● oficjalny przedstawiciel PKO
● przeloty czarterowe i indywidualne do wszystkich krajow swiata
● formalności paszportowe, wizowe, legalizacje
● ubezpieczenia dla przybywających z wizytą - 3 miesiące \$ 95 00
● wysyłamy mleko i lekarstwa do Polski
Proszę zgłaszać się do naszej fachowej załogi
EMPERESS TRAVEL AGENCY Ltd
185 Roncesvalles Ave, TORONTO, ONT M6R 2L5
(naprzeciw Credit Union)
TEL 536 - 3554

JJ ELECTRONICS
naprawia tanio i solidnie
TV, STEREO, VIDEO, MIKROKUCHNIE
Brampton
TEL 792 - 1272

OPIEKA NAD GROBAMI W POLSCE
Odzyskasz spokój, powierzając nam, za niewielką opłatą, opiekę nad grobem swoich bliskich w Polsce
Informacje
762 - 0591

APPLIANCE CLINIC CO
oferuje naprawę lodówek pralek suzarek pieców elektrycznych i automatycznych zmywarek do naczyń
● Zniżka dla rencistów ● Gwarancja na 1 rok ● Obsługa 7 dni w tygodniu
● Dzwonic całą dobe
TEL TORONTO 261 - 7619
Kupuje i sprzedaje w/w sprzęt używany

QUALITY AUTO SERVICE BODY SHOP
WOJTK GRABOWSKI
Blacharstwo lakiernictwo i wszelkie naprawy samochodow
SZYBKO SOLIDNIE
Zabezpieczenie antykorozyjne
931 A Weston Rd (kolo Black Creek)
TEL 763 - 2618 warsztat
249 - 9791 dom
Czynny rowniez w sobote

SAVE-O-WAY BIURO PODROZY I PACZKI DO POLSKI
Po rezerwacji i informacje proszę dzwonic
(416) 532 - 3042, 532-3794
OVERSEAS SERVICES
331 Roncesvalles Ave, Toronto

ROWLAND MERCURY FORD
POZYCZKA 9.9 %
KLIMATYZACJA BEZPŁATNA
w niektórych modelach samochodów
Dalsze informacje
TERESA BEDNAREK
Toronto, 1800 O'Connor Dr
TEL 759 - 4422

MIRAPOL Air Transit Co
TORONTO - MONTREAL - TORONTO
Kazdego wtorku i piątku
Superluksusowy minibus
Rezerwacje odlotow, pomoc w odprawie bagazy
Sezonowa obnizka kosztów
TELEFONUJ Tadeusz
275-7747 i 239-9411

CANADA'S LARGEST FORD CAR DEALER
TOTAL FORD
● Duży wybór używanych samochodow
● Dogodne pożyczki
● Samochody dostawcze i mikrobusy
● Otwarte w każdą sobotę oraz dwie niedziele w miesiącu
● Specjalne ogłoszenia w Toronto Star
DALSZE INFORMACJE
ROMAN GORSKI
TEL (416) 781 - 5531
2401 DUFFERIN STREET
(100 m na północ od Eglinton)

Pass Enterprises
PACZKI DO POLSKI
PACZKI LOTNICZE od 3 do 14 dni
EXPRESS MORSKI (5 do 8 tygodni)
Owoce cytrusowe, mleko w proszku
Bilety lotnicze wizy zaproszenia
121 Roncesvalles Ave
TEL 531 - 8786

SAFETY AUTO REPAIRS
WIESŁAW SOKOLOWSKI
3005 Bloor St w, Etobicoke
TEL 231 - 6996
Świadczymy usługi w zakresie mechaniki samochodowej wszystkich marek oraz wydajemy zaświadczenia potrzebne do rejestracji samochodow
SZYBKO I SOLIDNIE

Campanale REAL ESTATE LTD, Realtor
KUPNO I SPRZEDAZ wszelkiego rodzaju nieruchomosci na terenie Ottawy i okolic
Z JAN CHMIELA
1169 Bank St OTTAWA, ONT
TFL 236-5854, d 232-2501

QUALITY SAUSAGE
Meat Production Ltd
78 Six Point Rd, Etobicoke
Ontario M8Z 2X2
TEL 239 - 1281
Nowo otwarta wytwornia wędlin oferuje po najniższych hurtowych cenach wyroby wędliarskie i świeże mięsa

PRZESZŁO \$20 NA GODZINĘ
zarabia wykwalifikowany spawacz
SWIADCTWO SPAWACZA W 5 TYGODNI można uzyskać w Institute of Technical Trades, który szkoli specjalistów już 25 lat
● nowoczesne urządzenia ● rysunek techniczny ● kursy dzienne wieczorowe
sobotnie i na zmiany ● dogodne opłaty tygodniowe
734 KIPLING Ave TORONTO
TEL 255-2369
po godzinach TEL 536-6568
Informacji udziela MNIŚWIADOMSKI

TATRA
3832 A Bloor Str W Toronto
TEL 233 - 9898
(skrzyżowanie Bloor Str /Kipling blisko stacji metra)
ZAPRASZA
na polsko-kanadyjskie potrawy
Organizujemy bankiety oraz inne okolicznościowe uroczystości na miejscu lub w domu klienta
2 osoby za jedyne 9.95 \$
mogą się u nas najesc do syta
Podajemy zupę, sałatę, pierogi i deser w ilości żądanej przez klienta

RENEWAL Construction and Renovation
Instalacje elektryczne renowacje łazienek kuchni wykładziny kafelki
wkaneczanie piwnic Bezpłatna wycena
TEL 249-5212 lub 742-1302

POLSKA KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA
POSIADA słowniki francuskie angielskie techniczne i inne książki do nauki językow kulinarne młodzieżowe bajki, religijne karty świąteczne
MONTREAL, P Q P Box - 647
N D G H4A 3R1 Canada
TEL (514) 489 - 0396